საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!

კვირა, 5 დეკემბერი 1920 წ.

ერთობა

ფასი 20 მანეთი

გაზეთი ღირს თვეში **500 მანეთი**, ცალკე ნომერი ყველგან **20 მანეთი**, განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი **20 მანეთი**, მეოთხე გვერდზე **15 მანეთი**, სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის **(10 × 2) 500 მანეთი**. ნისიათ განცხადება არ დაიბეჭდება, რედაქცია და კანტორა იმყოფება **ერთობის ქ. № 4**, შესახვევი რუსთაველის ქუჩის № 18-თან, რედაქციის ტელეფონი 14—70, კანტორის 16—62

№ 278 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 278

საქართველოს სოც.-დემ მუშათა პარტიის
ცენტრალური კომიტეტი
მოთავსებულია ერთობის ქ. № 4. მესამე სართული, შესახვევი რუსთაველის ქუჩიდან № 18. ტელ. 11—79.

მშობლები—მამა და ერმილე და ძმები—სიმონ და ზაქარია შარაშიძეები, და თინა და სიძე პროკოფი დოლიძეები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ოთხშაბათს, დეკემბრის 1-ს უდროოთ გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი და დაუვიწყარი

ილიკო შარაშიძე

მიცვალებულის ცხედარს გამოასვენებენ კვირას, დეკემბრის 5 ს, შუადღის 12 საათზე, საკუთარ ბინიდან—შერემეტიევის ქ. № 46 (დიდუბე) და დაკრძალავენ წმ. ნინოს სასაფლაოზე. (ნ. 3—3)

გულდამწუხრებული მშობლები; ილია და სურბული და ძმები ვარლამ შალიკო და ლონგინოზი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ ამ წლის 1 დეკემბერს ხანგრძლივი ავათმყოფობის შემდეგ მუცლის ტიფით უდროვოთ გარდაიცვალა მათი საყვარელი ძვირფასი და დაუვიწყარი

ლიუბა ილიას ასული უიფიანისა

დაკრძალვა მოხდება სოფელ. ბოსტანში (რაჭის მაზრა) მთავარ ანგელოზის ეკლესიაში ოთხშაბათს 8 დეკემბერს. (3878—2—2)

თამარა გიორგი ბოკერიას ასული გეგენავასი აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ რომ 5 დეკემბერს დღის 1 საათზე ქვაშვეთის წმინდა გიორგის ეკლესიაში გარდახდილ იქნება ორმოცი დღის პანაშვიდი დაუვიწყარი მეუღლის

პავლუშა გეგენავას

სულის მოსახსენებლად. (3873—2—2)

მართა სვიმონის ასული შვილებითურთ: ლევან, გიორგი, ქეთევან და რძალი მარიამ გაბუნიები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ დაუვიწყარი და ძვირფასი პირველის მეუღლისა და მეორეთ მამის

იოსებ მერაბის ძის გაბუნიას

გარდაცვალებას, რომელიც მოხდა ქ. თფილისში 3 დეკემბერს. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე. დიდუბე კონიუშენი ტუპიკი რკ. გზის სახლი № 1. დაკრძალვა სამშაბათს 7 დეკემბერს ნაშუადღევს 3 საათზე დიდუბის სასაფლაოზე. (3894—2—1)

თფილისის რკინის გზის მეხუთე სასწავლებლის პედაგოგიური საბჭო აუწყებს ამხანაგებს, რომ გარდაიცვალა პატიოსანი დამსახურებული სახალხო მასწავლებელი, თფილ. რკ. გზის მ ლ. დაწყ. სასწავლებლის გამგე

იოსებ მერაბის ძე გაბუნია

პანაშვიდი ყოველდღე საღამოს 6 საათზე. დიდუბე რკ. გზ. ყოფილი ბათალიონის ყაზარმები. (3890—1—1)

თფილისის რკინის გზის 1 და 2 მაღალ დაწყებით სასწავლებლების პედაგოგიური საბჭოები აუწყებენ ნაცნობ მეგობრებს უფროს ამხანაგის 2 მაღ. დაწყებით სასწავლებლის გამგის

იოსებ მერაბის ძის გაბუნიას

გარდაცვალებას, პანაშვიდები ყოველ დღე სად. 6 საათზე დაკრძალვა 7 დეკემბერს სამშაბათს ნაშუადღევს 3 საათზე ადრესი: დიდუბე „კონიუშენი ტუპიკი" რკინის გზის სახლი № 1. (3893—2—1)

კვირას 5 ნოემბერს ვერის სასაფლაოს ეკლესიაზე გადახდილ იქნება ნახევარი წლის წირვა და პანაშვიდი გარდაცვალებულის

ილია დავითის ძე მამულაიშვილის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებს ნათესავებს და ნაცნობებს მეუღლე პოლინა ვასილის ასული მამულიშვილი. წირვა დაიწყება 10 საათზე და წირვას შემდეგ იქნება პანაშვიდი გადახდილი. (3882—1—1)

ცენტრობანკი

(საქართველოს ცენტრალური სავაჭრო-სამრეწველო ბანკი, თავისუფლების მოედანი ნომერი 3.)

თანახმად აქციონერთა საზოგადო კრების 28 ნოემბრის დადგენილების და ბატ. ფინანსთა მინისტრის ნებართვისა გამოცხადებულია ხელის მოწერა ცენტრობანკის მეორე გამოცემის აქციებისა რიცხვით

კიდევ 30.000 აქცია

შემდეგის პირობებით:

1. თითო აქციაზედ შემოტანილ უნდა იქნას წინანდელი ღირებულება—1000 მ. და საორგანიზაციო ხარჯებისა და სარეზერვო თანხისათვის კიდევ 200 მან., სულ—1200 მან.
2. ძველი აქციის პატრონს ნება ეძლევა თითო ძველ აქციაზე მიიღოს თითო ახალი აქცია. ამ უფლების გადაცემა ან გაყიდვა აკრძალულია.
3. ფულები უკლებლივ და ერთიანად უნდა შემოტანილ იქნას პირდაპირ ცენტრობანკში, ან მის განყოფილებებში ბათომში, კონსტანტინეპოლში და ბორჯომში 15 ამა დეკემბრის დღის ორ საათამდის.
4. ვინც ამ ვადას გაუშვებს ის ჰკარგავს უფლებას ახალი აქციების შეძენის უპირატესობისა.
5. 16 დეკემბრიდან დარჩენილი აქციები გამგეობის მიერ გაიყიდება გარეშე პირებზე.
6. მეორე გამოცემის აქციებს ამა 1920 წლის დივიდენდში წილი არ უდევს.

ცენტრობანკის გამგეობა.

(ნ. 2—2)

სახელმწიფო თეატრი

კვირას დღით ბალეტი მორდკინისა

კოპელია

კვირას 5 დეკემბერს **ძითოდ და კოტე**. ორშაბათს, 6 დეკემბერს სიმფონიური **კონცერტი** ბოროვსკის და ბელოუსოვის მონაწილეობით. სამშაბათს 7 დეკემბერს ქართულ ენაზე ოპერა „**დალალი**". დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. (ნ. 1—1)

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასაყიდათ

კარლ კაუცკის ახალი წიგნი

სოციალიზმის პროგლემები და პერსპექტივები საქართველოში

თარგმანი გერმანულ ხელნაწერიდან

გამოცემა ს. ს.-დ. მ. პ. ცენტ. კომიტეტისა.

წიგნი ღირს 70 მ. წიგნების შეძენა შეიძლება გაზ. „ერთობის" კანტორაში.

მუშათა ორგანიზაციები რომლებიც თითონ წაიღებენ რედაქციიდან არა ნაკლებ ათი ცალისა წიგნი დაეთმობათ 20%.

მიმდინარე წლის 10 დეკემბერს, პარასკევს, დილის 10 საათზე, მიწათ-მოქმედების სამინისტროს შენობაში (რუსთაველის პროსპექტი, მთავრობის სასახლე) გაიხსნება

რესპუბ. სამაზრო ერობათა წარმ. კრება

განსახილველი საკითხები: 1920 წლის მოქმედების ანგარიში საადგილ-მამულო რეფორმის გატარების საქმეში და 1921 წლისათვის სამუშაო გეგმის გამომუშავება. დელეგატებს სთხოვენ დანიშნულ დროზე გამოცხადდენ კრებაზე. (ნ. 2—2)

კვირას, 5 დეკემბერს

დედათა და ბავშთა დამცველი საზოგადოება, ი. ი. ჟორდანის თავმჯდომარეობით მართავს გაზ. „საქართველოს" ბინაზე (ყოფ. „ფრასკატი")

ლოტორეიას-ალეგრი

უმთავრესი მოგება. შეშა ფქვილი, მანუფაქტურა, ქათმები, სკამები და სხვა. (3876—2—2)

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასაყიდათ

ობოლი მუშის

მოთხრობები

„საპატიმროს დღიურიდან"

1 წამებულნი, 2 ახალი.

გამოცემა **უშანგი ელიავასი**. იყიდება რკინის გზის ყველა კიოსკებში, კანტორა „განათლებაში" და სხვაგან. (5—2)

ჩემი დაკარგული

შვილი **საშა** იგივე ალექსანდრე იოანეს ძე

ბუკია

15 წლისა, რომელიც სწავლობდა თფილისის კლასიურ გიმნაზიის მეხუთე კლასში, ამა წლის 21 ნოემბერს ჩემდა დაუკითხავად და ყოვლად ჩემის მხრით უმიზეზოდ წავიდა სახლიდან ჩუმად და დღემდე არაფერი ვიცი სად იმყოფება და რა მიზეზით წავიდა. ამისათვის უმორჩილესად ვთხოვ ყველა ჩემს მოყვრებს, ნათესავებს, ამხანაგებს და ყველა ნაცნობებს და უცნობთ, თუ რამე იციან ან შემდეგში გაიგებენ ჩემის შვილის შესახებ რამეს ყოველი ცნობა მომაწოდონ. ქ. თფილისში, ორბელიანის ქუჩა № 19, ან კანტორა ნოტარიუსის მაჭავარიანისა, და აგრეთვე შეძლებისდაგვარად ყოველი დახმარება აღმოუჩინონ, რითაც სამუდამოდ დამავალებენ ივანე ბუკია. (3898 1—1)

სახელმწიფო დრამის თეატრი

ქართული დრამის სეზონი 1920—1921 წ.

დღეს, დეკემბრის 5 ს

მესამეჯერ **ზღვასთან** მესამეჯერ

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. რეჟ. მიხ. ქორელი.

ხამშაბათს, დეკემბრის 7-ს

მეოთხეჯერ **უგვირგვინო მეფენი** მეოთხეჯერ

ხუთშაბათს, დეკემბრის 9-ს

პირველად **გერდო-ზმანია** პირველად

ბილეთები კასაში. (ნ. 1—1)

რესპუბლიკის აფიცერთა ეკონომიურმა საზოგადოებამ

მიიღო დიდძალი

მანუფაქტურა

საპნები, მაზარები, შარვლები და სხვ; საქონელი იყიდება წევრებზე და კერძო პირებზე სხვადასხვა ფასებში საზოგადოების საფართლო მაღაზიიდან (რუსთაველის პრ.) საქონელი შეიძლება მიეცეს დაწესებულებათა მუშა-მოსამსახურეების ადგილობრივ კომიტეტებს და კოოპერატივებს

ნისიათაც

აღნიშნული საქონელი გაიყიდება ბითუმათ კოოპერატივებზე და სხვა საზოგადოებრივ დაწესებულებებზედაც. გარდა ამისა საზოგადოებას აქვს შეძენილი საღი ხარისხის ხავი, რომელიც იყიდება საზოგადოების ყველა მაღაზიებიდან. მოსამსახურეთა კომიტეტებს და ჯარის ნაწილებს შეუძლიანთ შეიძინონ ჯგუფობით საზოგადოების მთავარ საწყობიდან. ცნობების მიღება შეიძლება გამგეობის ბინაზე—კირკის ქ. საკუთარი სახლი.

(ნ. 3—1) გამგეობა.

„დაშნაკცუთიუნი" და „საბჭოთა სომხეთის" გამოცხადება

თანდათან ირკვევა იმ „სახელმწიფო გადატრიალების" სურათი, რომელიც მოხდა სომხეთში. გაზ. „აზხატავორის" 2 დეკემბრის ნომერი საქმეს სწორეთ ისე აგვიწერს, როგორც ჩვენ გვქონდა წარმოდგენილი გუშინდელს მოწინავეში: „საბჭოთა ჯარებმა საზღვრები გადალახეს, დაიჭირეს ქარავან-სარაი და მოწინავე რაზმები შევიდენ დელიჯანში". „როგორც ჩანს, სომხეთს ზურგში დანას ეცემენ". „საბჭოთა რუსეთმა დაარღვია ნეიტრალიტეტი".

მაშასადამე სომხეთის ხელმძღვანელი პარტიის პრესა საქმეს სწორეთ ისე უყურებს, როგორც ჩვენ: „**საბჭოთა სომხეთის**" **გამოცხადება ეს არის საბჭოთა ჯარების მიერ სომხეთის დაპყრობა.**

ერთი დღის განმავლობაში „დაშნაკცუთიუნი" უკვე „მოჰკვიანებულა": ერევნის „რევკომში" მისი ორი წარმომადგენელი შესულა. ცნობილი ჰერო სომხეთის „გაწითლებული" ჯარების „გლავკომად" დაუნიშნავთ. „მოჰკვიანებულა" აგრეთვე დაშნაკური პრესაც: იგივე „აზხატავორი", რომელიც სომხეთში მომხდარ ამბებში გუშინ ხედავდა საბჭოთა რუსეთის მიერ „ნეიტრალიტეტის დარღვევას" და „კომედიას", დღეს იმავ საბჭოთა რუსეთში სომხეთის მხსნელს ხედავს, დღეს საბჭოთა რუსეთი მას მიაჩნია „**დამოუკიდებელი სომხეთის უანგარო მეგობრად**".

ამნაირი ფერისცვალება დაშნაკელებისაგან მოსალოდნელი იყო. ვინც დაშნაკელთა ბუნებას იცნობს, მან იცის, რომ ამ პარტიის დამახასიათებელი თვისებაა პოლიტიკური უპრინციპობა, ქამელეონობა და ვერაგობა. არ არის ისეთი კომბინაცია, რომელიც „დაშნაკცუთიუნისთვის" მიუღებელი იყოს, თუ კი ის ხელსაყრელია და თუ კი ის „სარგებლის" მომტანია. ოთხი წელიწადი არ გასულა მას შემდეგ რაც ეს პარტია კავკასიაში ჩამოსული ნიკოლოზ მეორის ფეხქვეშ განრთხმული იყო და მის ფერხთა მტვერს ლოკავდა. იგივე ჰერო, რომელიც დღეს სომხეთის „გლავკომად" გამხდარა, იმ დროს ნიკოლოზმა ინახულა საავათმყოფოში, სადაც იგი იწვა, გაამედნიერა მადლობის გადახდით და მისი „სიგმირე" დააჯილდოვა გიორგის ჯვრის ჩუქებით. დენიკინელთა მძლავრობის დროს სომხეთის პრემიერი დაშნაკცაკანი ბ. ა. ხატისოვი მის გენერლებს ელაქუცებოდა. როდესაც ბაქოში პირველად დამყარდა საბჭოთა მთავრობა, დაშნაკელები მას უჭერდენ მხარს და მართველობაში მონაწილეობას იღებდნენ. შემდეგ, როდესაც საბჭოთა რუსეთის საქმეები ცუდათ წავიდა, ამ პარტიამ ისევ არჩია „ორიენტაცია დენიკინელებზე". ჯერ კიდევ არ გამშრალა მელანი, რომელითაც ეს პარტია სწერდა იმ წერილებს, სადაც ანტანტის მზეს ფიცულობდა და სომხეთის მანდატორობას ევედრებოდა. დღეს კი, „აზხატავორის" სიტყვით იგივე „მოკავშირე სახელმწიფონი საერთაშორისო ყაჩაღთა ერთი ბრბოა".

„დაშნაკცუთიუნის" ამ ქამელეონურს ბუნებას დღეს საქართველოსთვის დიდი მნიშვნელობა ეძლევა. დღემდის ამ პარტიისათვის ჩვენთან დაახლოვება ხელსაყრელი იყო: მას არ შეიძლებოდა არ დაენახა, რომ საქართველოა ერთადერთი წრფელი მოსურნე და დამცველი დამოუკიდებელი სომხეთისა. და მას შემდეგ, რაც „დაშნაკცუთიუნი" გარკვეულად დაადგა სომხეთის დამოუკიდებლობის განმტკიცების გზას, ჩვენ და მათ ვიპოვეთ საერთო ენა. ამიერიდან გარემოება იცვლება.

საბჭოთა რეჟიმის გამოცხადებით სომხეთმა ფაქტიურად დაკარგა თავისი დამოუკიდებლობა და დაშნაკელებსაც, რა თქმა უნდა, გამოეცვლებათ გუნება; ისინი, უეჭველია, ისევ დაბრუნდებიან იმ გზაზე, რომელზედაც იდგნენ ამიერკავკასიის დაარსების პირველ ხანებში: მათი პოზიცია დღეიდან მიმართული იქნება იქითკენ, რომ საქართველოც ჩაითრიონ საბჭოთა რუსეთის გავლენის წრეში და ამნაირად მოსპონ მისი დამოუკიდებელი არსებობა ისევე, როგორც მოისპო დამოუკიდებელი არსებობა ჯერ ადერბეიჯანისა, დღეს კი სომხეთისაც

ამნაირად დღეიდან საბჭოთა რუსეთს საქართველოს საზღვრებში ახალი მოკავშირე უჩნდება, ეს არის პარტია „დაშნაკცუთიუნი". და რამდენადაც ეს პარტია საბჭოთა წესწყობილების მომხრე ხდება, იმდენათ იგი საქართველოს დამოუკიდებლობის მტერთა ბანაკში გადადის. ეს გარემოება იმდენათ მნიშვნელოვანია ჩვენთვის, რომ მას არ შეიძლება არ გაეწიოს სერიოზული ანგარიში.

თანამედროვე კითხვები

XIX.

ეკონომიური გაჭირვება და „კომუნისტური" ანკესები.

ვისაც რა სტკივა, იმის შესახებ ლაპარაკობსო, ხშირათ იტყვიან ხოლმე. დღეს ჩვენ გვტკივა, თუ შეიძლება ასე ითქვას, ეკონომიური საკითხი. მშრომელი ხალხი აღელვებულია. ბევრს ითმენს სახელმწიფოს გულისთვის, მაგრამ ყველაფერს საზღვარი აქვს. ვინ იცის, საით არ ჰკრავს თავს მოთმინებიდან გამოსული ადამიანი.

საჭიროა ამაზე ლაპარაკი, გამოსავალი გზების ძებნა. ჩვენმა მუშებმა უნდა ისარგებლონ ამ კითხვის გამოსარკვევათ იმ ფართო სიტყვის და ბეჭდვის თავისუფლებით, რომელიც აქვთ მათ თავის რესპუბლიკაში. იქნება მთავრობამ, მმართველმა პარტიამ ვერ გამონახა სწორი პოლიტიკა. ეს უნდა ითქვას გასაგებით კრებაზე და გაზეთის ფურცლებზე. იქნება რომელიმე სხვა პარტიას აქვს უკეთესი პოლიტიკა, უფრო მიზან შეწონილი გეგმა. უნდა დაუპირდაპირონ ეს მთავრობისას და გვითხრან, სად როგორი შეცდომაა შესატანი, ან რა ცვლილებაა მოსახდენი.

არავინ არაფერს ამბობს. ვერსად ვერ ვხედავთ უფრო მისაღებ პოლიტიკას. შეიძლება უვარგისია ის, რომელსაც ატარებს ჩვენი მთავრობა, მაგრამ მტერმაც და მოყვარემაც უნდა აღიაროს, რომ უკეთესი არც ერთ პარტიას არ აქვს.

ამ პარტიებში ყველაზე უფრო წაქეზებულათ გამოდიან ახლა კომუნისტები. სომხეთით გათამამებული „მუშა-გლეხობის" დიქტატურა სარგებლობს მუშების გაჭირვებით და ისვრის ანკესებს. ეუბნება, არაფერი არ გეშველებათ, თუ თითონ თქვენ ხელში არ აიღებთ ძალა უფლებასო. თვალს უხვევს და უმალავს იმ ფაქტს, რომ იქ სწორეთ მუშათა კლასი დგას მართვა გამგეობის სათავეში. მუშა-გლეხობას შეუძლიან თავისი საარჩევნო უფლებით გავლენა მოახდინოს სახელმწიფოს ყველა ორგანოებზე. უმალავენ იმ ფაქტს, რომ იქ, იმ ქვეყანაში მუშებს ნება არ აქვთ შეიკრიბონ და ილაპარაკონ ხოლმე ეკონომიური გაჭირვების შესახებ. რომელი კომუნისტი გაბედავს და იტყვის, რომ იქაური მუშა უარეს დღეში არ არის, ვიდრე აქაური. იქ მარტო ერთი კატეგორიის მუშებს, ისიც მარტო მომუშავეზე ეძლევათ დღეში თითო გირვანქა პური, ოჯახის მწევრზე მარტო ნახევარ-ნახევარი. ჩვენმა მუშამ უნდა იცოდეს ეს და შეეკითხოს ხოლმე იმ მეანკესეებს, რას გვპირდებით, რას მოგვცემთ უკეთესს, როცა იქ არაფერი და ვერაფერი მიგიციათო.

აბა სცადონ, მაგალითად, მოსკოვის მუშებმა და მოითხოვონ ნახევარი გირვანქა პურის მომატება, გაბედონ და დაიწუნონ მთავრობის პოლიტიკა, ამოიღონ ხმა და სთქვან, რომ საზოგადო შიმშილობის დროს თითონ „საბჭოთა" ზედა წრეებს, ზედა მოსამსახურეებს, კომისრებს და სხვებს არაფერი არ აკლიათ, გაბედონ და უთხრან მთავრობას, რომ საბჭოთა ბურჟუაზია—ეს ახალი, ოქტომბერს აქეთ დაბადებული კლასი, ცხოვრობს სიმდიდრეში და ფუფუნებაში... ძვირათ დაუჯდებათ ეს გამბედაობა. ციხეს და ტყვიას მიიღებენ ამისთანა მოთხოვნის და კრიტიკის საპასუხოთ.

რატომ მალავენ ამას „კომუნისტ"-„**Коммунистъ**"-ები?

რატომ და მოურიდებლად ვერ გაჰყიდიან თავის გახრწნილ საქონელს. რატომ და მათი პოლიტიკა აქ ვერ იწარმოებს შეუგნებელი და გაჭირვებული წრეების მოუსყიდავ-მოუქრთამავათ. ამ ნიადაგზე ისინი არ ერიდებიან არც ერთ ბინძურ საშუალებას.

საიდან აქვთ, მაგალითად, ის შეძლება, რომ ახლანდელი სიძვირის დროს თითო თუმნათ გამოუშვან თავისი გაზეთები? ნუ თუ იმდენად ძლიერია აქ მათი პარტიული რაზმი, რომ უძლებს ამდენ ხარჯებს? ნუ დაუმალავენ ეს ვაჟბატონები თავიანთ მკითხველებს, საიდან შემოუდისთ ეს ფული. რომელი ხელშეკრულობის ძალით მიეცათ ეს უფლება, რომ იქიდან აქ პროპაგანდა-აგიტაციისთვის შემოიტანონ ხოლმე ეს მილიონები?

პროპაგანდა-აგიტაცია კიდევ არაფერი, მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ ფულით ყიდულობენ ისინი თავისი პარტიის წევრებს, მომხრეებათ იქრთამებენ ყველას, ვისზედაც კი გაუვათ ეს ქრთამი.

აქ რომ ყველაფერს ფარდა აეხადოს, მართლა ისეთი დამპალი სუნი გამოვარდება, რომ მოიწამლება მთელი საქართველოს ჰაერი. იმის მაგივრად, რომ ეს აუარებელი ფული მოახმარონ იქაურ მუშებს, მათი კუჭის ცოტაოდნათ დასაკმაყოფილებლათ, აქ მოაქვთ საფლანგავათ, თავისი ფუფუნებისთვის და მოსყიდული პარტიის შესაქმნელათ.

მუშათა პარტიას ეძახიან თავის თავს ამავე დროს, კლასობრივ დიქტატურას ვატარებთ ცხოვრებაშიო რომ ჰკითხოთ. „ახ. კომუნისტი" ვიღაც კ. კომუნიძის ნისკარტით ურახუნებს საკუთარ შუბლს და გამოიძახის ერთსა და იმავეს. მისი ერთი და იგივე გამოძახილი ყოველთვის მაგონებს შჩედრინის გმირს, რომელსაც თავი უხეირო არღნათ ჰქონდა გადაქცეული და მუდამ ერთ ჰანგზე მღეროდა;—**разорю не потерплю**ო. იკითხეთ „კომუნისტ"-ის წერილები, რომელ ენაზედაც გინდათ, რა საკითხებზედაც გნებავთ და ყოველთვის გაიგონებთ მარტო:—„სოციალისტური რუსეთი, პროლეტარიატის დიქტატურა"ო. მაგრამ ეს ერთხმოვანი გალობა იმდენათ შეეფერება დღევანდელი რუსეთის სინამდვილეს, რამდენათაც შჩედრინის გუბერნატორის თავში მოწყობილი არღანი შეეფერებოდა მაშინდელი რუსეთის საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ მდგომარეობას.

ეს არ არის პარტია, ეს არ გამოხატავს მუშათა კლასის ინტერესებს. ეს კლასი არ მიყვება ამ პარტიას. რუსეთშიაც არ მიყვება. „კომუნისტი"-ს მოჩლუნგებული ნისკარტი ვითომ წინააღმდეგობაში მიჭერს, მოჰყავს ერთი ჩემი წერილიდან ერთი ამონაწერი, სადაც ვამბობდი, რომ ბოლშევიკურ პარტიაში შედიან მოწინავე მუშები და სხვა თქო. ისიც კი ვერ გაუგია ამ ლუთისგან და კაცისგან მოძულებულ გაზეთს, რომ თითო ოროლა მოწინავე მუშების ყოლა კიდევ არ ნიშნავს მთელი კლასის ან მისი უმრავლესობის ყოლას. მუშების უდიდესი პროცენტი მისდევდა იქ

დღეს

ბოლშევიკების ცნობით რუსეთის ფრონტებზე მდგომარეობა უცვლელია.

მოკავშირე სახელმწიფოებმა ნოტით მიმართეს საბერძნეთის მთავრობას, სადაც აღნიშნავენ, რომ იმ შემთხვევაში, თუ მეფე კონსტანტინე ტახტს დაუბრუნდება, ისინი იტოვებენ მოქმედების თავისუფლებას შექმნილი მდგომარეობის მოსაწესრიგებლათ.

იტალიამ დაიწყო ქ. ფიუმეს ბლოკადა, როგორც ზღვიდან ისე ხმელეთიდან.

გადატრიალება სომხეთში.

(გაზ. „აშხატავორის" ცნობა).

„სომხეთის მთავრობა სისხლის ღვრისა და სამოქალაქო ომის ასაცილებლათ დასთანხმდა მოლაპარაკება აწარმოოს დილიჟანის „რევკომთან" იმ მიზნით, რათა შეთანხმებით გადაიჭრას საკითხი მთავრობის კრიზისის შესახებ.

ჰდრო გაემგზავრა დილიჟანში, როგორც სომხეთის მთავრობის სრულ-უფლებიანი წარმომადგენელი.

მოლაპარაკება ბოლშევიკებთან გათავდა. სომხეთში ექსცესები შესწყდა. ახალი მთავრობა კოალიციონური უნდა იქნეს. საბჭოთა „რევკომში" შედიან ჰდრო და ტერტერიანი.

ერევნის მთავრობისა და ლეგრანს შორის შეთანხმება მოხდა ზანგეზურისა და შარურ-ნახიჩევანის შესახებ. ყველა ეს ოლქები უდაოთ უნდა შეუერთდეს სომხეთს.

ოსმალეთის ჯარების სარდალმა სიხარული გამოსთქვა და ოფიციალურად იცნო სომხეთის ახალი მთავრობა. ჰდრო რჩება სომხური ჯარების მთავარ-სარდლათ.

(საქ. არსებულ რ.ს.ფ.ს.რ. წარმომადგენლობის ბეჭდვითი საქმის ბიულეტენიდან.)

სომხეთის მუშების და გლეხების თხოვნა.

მოსკოვი, 4 დეკ. (რადიო) ლენინის სახელზე გაგზავნილ სომხეთის რევოლიუციონურ სამხედრო კომიტეტის დეპეშაში, რომელსაც ხელს აწერენ თავმჯდომარე კასიანი და წევრები—ავისი, ბეკზადიანი, დოვლათიანი, მურავიანი და ტერ-გაბრიელიანი, სწერია: „ჩვენ წინ მივიწევთ სრულის რწმენით, რომ აღმოსავლეთის ჩაგრულ ხალხთა განმათავისუფლებელი დიდი სოციალისტური რუსეთი დახმარებას გაგვიწევს მძიმე ბრძოლაში".

საპასუხო დეპეშაში ლენინი რევოლიუციონურ კომიტეტის სახით სალამს უძღვნის იმპერიალისტურ მონობისაგან განთავისუფლებულ მშრომელთა სოციალისტურ სომხეთს.

(სომხეთის მისიის ცნობა)

სომხეთის ახალმა მთავრობამ გამოსცა ბრძანება № 1 შემდეგი შინაარსისა: სომხეთი გამოცხადებულია დამოუკიდებელ საბჭოთა რესპუბლიკად. რევკომის მოსვლამდე ერევანში საბჭოთა სომხეთში მთავრობის ძალა-უფლება გადაეცა სამხედრო სარდლობას, რომლის ხელმძღვანელადაც დანიშნულია ამხ. დრო და რ. ს. ფ. ს. რ. კომისარი ამხ. სილინი.

სომხეთის მთავრობის ყველა დაწესებულება, თანამდებობის პირი და მოქალაქე ვალდებულია დაუყონებლივ აღასრულოს სამხედრო სარდლობის ბრძანებანი. ვინც არ აღასრულებს სარდლობის განკარგულებებს, დაუყოვნებლივ პასუხს აგებს რევოლიუციონური დროის კანონთა მიხედვით. შეიარაღებულ ძალთა სარდალი ჰდრო, რ. ს. ფ. ს. რ. კომისარი სილინი.

აქამდის სამოქალაქო ომის გამო. გამოკრულებული იყვნენ გარეშე კონტრ-რევოლიუციასთან ბრძოლით. ნახავენ, თუ ზავი ჩამოვარდა, რამდენათ დაეყრდნობიან აწი მუშათა კლასს.

ეს რომ მართლა მუშათა პარტია იყოს, მის ბანაკში იქნებოდა წვრილი გლეხობა და ბურჟუაზიაც, რომლებიც,—კომუნიძის ენით თუ გადმოვიღებთ ენგელსის სიტყვებს,—„მხოლოდ ლა იწყებენ პროლეტარიატის შემადგენლობაში გადასვლას". რუსეთში ბოლშევიკების ბატონობამ სწორეთ ჩამოაშორა პროლეტარიატს ის ხალხი, რომელიც მისკენ უნდა ყოფილიყო. სწორეთ ამითი გაირჩეოდა ჩვენი კომუნისტებისაგან პარიზის კომუნა. ის არ ისვრიდა მტრის ბანაკში იმ წვრილ ბურჟუაზიას, რომელიც თავის მდგომარეობით უფრო ახლოს იდგა მუშათა კლასთან.

არ შეუძლიათ კომუნისტებს ამისთანა რთულ ტაქტიკურ კითხვებში გამორკვევა. არც არის ეს მათი საქმე. ამ კითხვებზე წერა მეორე ხარისხოვანი საქმეა მათთვის. გაზეთებს, როგორც ეს ხშირათ გვითქვამს, ისინი ქოლგათ ხმარობენ სხვა მუშაობის თავშესაფარავათ. ეს სხვა მუშაობა კი მათ ახასიათებს აქაც რუსულათ. რუსეთშიაც და საქართველოშიაც მშრომელი ხალხის მიმხრობას ცდილობენ ხელოვნური, არა კლასობრივი ზომებით. იქ იმხრობენ თოფით, ხიშტით, შეშინებით; აქ უნდათ მიიმხრონ ფულით და გამდიდრების დაპირებით.

გაჭირვებული ხალხი აქა-იქ შეიძლება ადვილათ წამოეგოს ამ ანკესზე. მაგრამ ბოლშევიკები რომ აქაც გამეფებას მოესწრონ როდისმე, რასაკვირველია თან მოიტანენ საბჭოთა რუსეთის, აზერბეიჯანის და... სომხეთის დამშეულ პოლიტიკას. მაშინ აღარავისთვის დასჭირდებათ აღარც ქრთამი და აღარც დაპირება, შიშის ზარით გააჩუმებენ მაშინ ყველას და თავის სასარგებლოთ გაარხრებენ საქართველოს ბუნებრივ სიმდიდრეს.

ეს უნდა გაითვალისწინოს იმ მუშამ, რომელსაც ენატრება ბოლშევიკების ანკესზე წამოგებული მოსატყუარი. თუ ვერ გაითვალისწინა, თითოეულ წამოეგება ზედ თავისივე კისრით.

ხ. დედდარიანი.

პრესა

გაზეთი „ახალი კომუნისტი" ეხება რა „ერთობის" მხილებას წითელის ჯარების გამოყენების გამო სომხეთის მთავრობის ჩამოსაგდებად და ოსმალეთის ნაციონალისტების დასახმარებლად, სწერს:

„გაზეთის აზრი ნათელია: თუ სომხეთის რევკომი მთელ თავის ძალას ქემალის წინააღმდეგ მიმართავდა და ამავე მიზნით რუსეთის წითელ ჯარსაც მოიშველიებდა, ეს იქნებოდა არსებითათ დაშნაკელების მთავრობის დახმარება, იმ მთავრობის, რომელიც მთავარი მიზეზია ქემალის შემოსევის და იქიდან წარმოშობილ გასაჭირისა. ნამდვილათ რევკომი, როგორც ახალი მთავრობა, ილაშქრებს ძველი დაშნაკური მთავრობის წინააღმდეგ და სანამ მას არ დაამხობს, მას ლაპარაკის ნებაც არ ექნება გარეშე ფრონტზე მდგომ მტერთან. რაც შეეხება წითელი ჯარის ჩარევას, ტყუილათ გონია „ერთობას", რომ ამ ჯარის დახმარება რევკომს მარტო დაშნაკელთა წინააღმდეგ ესაჭიროებოდეს. არა, სომხეთი უნდა გაიწმინდოს, როგორც ბოლობოლოფა დაშნაკელთა მთავრობიდან, ისე უცხო ჯარებისაგანაც. და თუ ეს ჯარები ამას ნებით არ შეასრულებენ, მათ ძალით აიძულებენ ასე მოიქცევ და ამაში უეჭველია სომხეთის მშრომელ ხალხს მართლა დიდ სამსახურს გაუწევს საბჭოთა ძლევამოსილი წითელი ჯარი.

ამნაირად „ახალი კომუნისტი" პირობას იძლევა, რომ საბჭოთა ჯარები გასწმენდენ სომხეთს ქემალის ლაშქრისაგან. ჩვენ ამაში ეჭვი გვეპარება. ამ პირობის ასრულება შეიძლება ერთ შემთხვევაში: თუ ანგორის მთავრობა შეურიგდა ანტანტას, მაშინ საბჭოთა ჯარები იძულებულნი იქნებიან შეებრძოლონ ძველ მეგობრებს. ეს იქნება ანგარიშის საქმე და არა დაჩაგრული ერის გამოსარჩლება. საინტერესოა ვიცოდეთ, თუ როგორ უცქერის „ახალი კომუნისტი" მოსკოვის მთავრობის მიერ ორი წლის წინად გამოქვეყნებულ დეკლარაციას ოსმალეთის სომხეთის შესახებ. იცავს თუ არა დღესაც მის დამოუკიდებლობას? სომხეთის მშრომელ ხალხს უსათუოდ ეს კითხვაც აინტერესებს.

* *
*

იმავე „ახალ კომუნისტში" პატიოსნების და სოფიზმის (!) ცნობილი დამცველი ბ. ბარონი თავს იმართლებს და ფაქტიური შესწორებები შეაქვს მის მიერ სასურსათო კომიტეტიდან გატანილ ულუფის აღწერაში. ბარონს სახლში წაუყვანია „ბატკანი და არა ცხვარი, ლორი და არა გოჭი. ფეხსაცმელი არ გაუყიდია, არამედ სოფელში გაუგზავნია". ამნაირად, ამიერიდან ჩვენ გვეცოდინება, რომ ბატონ ბარონს უყვარს ბატკანი და არა ცხვარი. ლორის შაშხი მას ურჩევნია გოჭს. ეს აშკარად მოწმობს, რომ მას ცუდი გემოვნება არ ჰქონია. ძველად ჩვენი „ბარონები ფეოდალებიც" ასეთი გემოვნებისა იყვნენ.

„სახალხო საქმეც" ეხება რკინის გზის სასურსათო კომიტეტის მოქმედებას და სწერს:

„საინტერესოა ვიცოდეთ აქვს თუ არა სასურსათო და ცენტრალურ კომიტეტს თავის მართლების საბუთი? ამას პოლემიკური ხასიათის წერილები ნაკლებად გამოარკვევს. საჭიროა სასტიკი და მიუდგომელი რევიზია".

სავსებით ვეთანხმებით ავტორს, რომ საჭიროა სასტიკი და მიუდგომელი რევიზია. ამას ამბობს ბ. თეკლათელიც. მხოლოდ ასეთი მიუდგომელი რევიზორი ვერ იქნებიან ბატონნი ბარონები. ბატკნებ გოჭები ამის უფლებას მათ არ აძლევს და ეს აღნიშნა ამხ. თეკლათელმაც.

„გადატრიალება" სომხეთში და ადგილობრივი დაშნაკელები

სომხეთში მომხდარი. ბოლშევიკური გადატრიალების შესახებ 3 დეკემბრის ნომერში (267) „აშხატავორი" სწერდა:

„საბჭოთა რუსეთი, რომელიც ბოლომდე ლეგრანის პირით გვარწმუნებდა ყველას, რომ მას არა აქვს აგრესიული განწყობილება სომხეთის მიმართ, ეხლა სხვა გზით ცდილობს ფაქტიურათ ძალით დაიკავოს ეს ქვეყანა, ანგრევს მას სუვერენულ უფლებებს და ფეხქვეშ თელავს მის უფლებებს. „სომხეთის რევკომის" მყვირალა განცხადება იმის შესახებ, რომ ქარვანსარაის და დილიჟანის გლეხობა აჯანყებულა, აშკარა უხეშობაა და სინამდვილისაგან ძალიან შორს დგას.

„მომხდარი კომედია დიდი ხანია რაც ილეჭებოდა ბაქოში და ეს საქმე არავისთვის არ იყო საიდუმლო.

„ისე თუ ისე, ჩვენ ვდგევართ მომხდარი ფაქტის წინაშე—რუსეთმა დაარღვია თავისი ნეიტრალიტეტი, მისი ჯარები შესულან სომხეთის საზღვრებში. რამდენიც უნდა ეცადოს ბოლშევიკების ოსტატური დიპლომატია, ვერ შესძლებს ეს ფაქტი „გაუგებრობით" ახსნას. ეხლა კომუნისტები ცდილობენ ისარგებლონ თავიანთი ხელსაყრელი მდგომარეობით—იყვნენ წითელ ლაშქართა ძალა-უფლების ხელში ჩასაგდებათ.

„რამდენათაც ჩვენ მეგობრულათ უნდა განწყობილნი ვიყოთ საბჭოთა რუსეთის მიმართ, მაინც ვერ შეგვიძლიან შევურიგდეთ იმ ძალადობის აქტს, რომელიც მათ მოახდინეს სომხეთის მიმართ.

„ჩვენთვის საჭიროა სოციალური გარან ტიები იმისა, რომ რუსეთი „არ უარყოფს" თავის პრინციპებს და თავის მოვალეობას სომხის დემოკრატიის წინაშე".

4 დეკემბრის (№ 268) „აშხატავორი" სწერს:

„ბევრი დრო იყო საჭირო, რომ სომეხი მშრომელი ხალხი მიმხვდარიყო, რომ მოკავშირე სახელმწიფონი თავიანთ ყველა დაპირებების და მყვირალა განცხადებით ფაქტიურად საერთაშორისო ყაჩაღთა ერთი ბრბოა, რომელიც დახმარებას უწევს თავის მსხვერპლს, როცა მისთვის სასიამოვნო ან საჭიროა მისი თავისკენ მოსაწევად, და ძარცვავს და მონათ ხდის, როცა ამას მოითხოვს საკუთარი ინტერესები. ეხლა ეს ფაქტებით ყველასთვის ცხადი გახდა. მათოფლიო ორი მეტოქეების—ევროპიულ და რუსულ იმპერიალიზმებს შორის არსებულ ბრძოლაში სომეხმა მშრომელმა ხალხმა არ იცოდა რომლის მხარეს გადასულიყო, რადგან თუმცა დიდი ხანია დარწმუნებული იყო ევროპის გაკოტრებაში, მაგრამ შეძლება არ ჰქონდა ხელი მოეკიდა რევოლიუციონურ რუსეთს, რომელიც პირველ ხანებში ძალიან შორს იყო და არ შეეძლო დაეცვა. და როცა რუსეთი გახდა სომხეთის ახლო მეზობელი, უცნაური სიბეცით სომხეთისთვის მას ყურადღება არ მიუქცევია და ამჯობინა აღმოსავლეთის კონტრ-რევოლიუციონურ და პანისლამისტ ქემალ ფაშასთან დაკავშირებულიყო. და, რასაკვირველია, ამისთანა ნაბიჯმა საბჭოთა რუსეთს ჩამოაშორა ამიერ-კავკასია და კერძოდ სომხეთის მშრომელი ხალხი.

„ჩვენც ჩამოვშორდით აღმოსავლეთში მოწყობილ სახიფათო კომედიას, რომლის მსხვერპლათ, ჩვენი ღრმა რწმენით, გახდებოდნენ უმთავრესად სომეხი და თურქი მშრომელი ხალხები.

„სამწუხაროთ ფაქტებმა მალე გაამართლეს ჩვენი პესიმიზმი. ეხლა კომუნისტური პრესა და საბჭოთა რუსეთის ოფიციალური წრეები აღარ მალავენ, რომ ისინი ქემალის სახით ჰხედავენ „ანტანტის ოსტატურ ხელს, რომელმაც ერთი გამარჯვებული ნახტომით პირი მოიბრუნა ოსმალეთისაკენ"...

„და ეხლა რა თქმა უნდა, საბჭოთა რუსეთის მოპყრობა სომხეთის მიმართ უნდა შეცვლილიყო. ოსმალური და ადერბეიჯანის დელეგატთა გავლენის ქვეშ მოსკოვი დღემდე ერიდებოდა სომხეთთან მეგობრული კავშირის შექმნას. მეტიც. მან პანისლამისტური ელემენტის გულის მოსაგებათ თავის ძალებით დაიკავა და ადერბეიჯანს უფეშქაშა ყარაბაღი და ზანგეზური, მაგრამ ადგილობრივი ხალხის აჯანყებამ აიძულა დროებით გაურკვეველი დაეტოვებია ეს საკითხიც...

„ეხლა, როცა ჰხედავს იმპერიალისტების ახალ გამოლაშქრებას, რუსეთი იძულებულია ფრთხილად იყოს და თვალი ადევნოს სომხეთს. კერძოთ სომხეთის შესახებ დარწმუნდა, რომ იგი უნდა გაანთავისუფლოს ოსმალეთის მახვილისაგან. ეხლა გაიგო რუსეთმა თავის შეცდომა და იცნო სომხეთის მთავრობა, როგორც აღმოსავლეთის რევოლიუციის ავანგარდი.

„და დღეს, როცა რუსეთი ცხადათ ხელს იღებს აღმოსავლეთის კონტრ-რევოლიუციის მფარველობაზე, დაშნაკცუთიუნის პარტიის წინ ინგრევა ის კედელი, რომელიც შეუძლებელს ჰხდიდა მასთან ერთათ მოქმედებას.

„ჩვენ გვგონია, რომ ძველი შეცდომები აღარ განმეორდებიან და საბჭოთა რუსეთი ამის შემდეგ იქნება თავისუფალი, დამოუკიდებელი და შეერთებული სომხეთის უანგარო მეგობარი და მოკავშირე.

„სომხეთის კომუნისტებს ბუნებრივათ უნდა ესარგებლნათ ამ გარემოებით და რუსული ძალების მფარველობის ქვეშ ფეხი შემოედგათ სომხეთში. ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მათ აღმოაჩნდებათ იმდენი პოლიტიკური ალღო და ხალხის სიყვარული, რომ სამოქალაქო ომს აიცდენენ.

„სომხეთის მშრომელი ხალხის ფიზიკური არსებობა ყველაზე უძვირფასესია. რუსეთის მოვალეობაა პატივისცემით მოეპყრას სომხეთის დამოუკიდებლობას და თავისუფლებას შინაური საკითხების გადაჭრის დროს. სომეხმა კომუნისტებმა აუცილებლათ უნდა ანგარიში გაუწიონ დაშნაკცუთიუნის რეალურ ძალებს და ეცადონ მათთან ერთად იმოქმედონ დასახული მიზნის მისაღწევად, ესე იგი, სომხეთის სრული დამოუკიდებლობის დასაცავად და მის გასამტკიცებლათ.

„არა სექტანტურ, არამედ—ნამდვილ რევოლიუციონურ აღმშენებელ მუშაობაში, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, შემოიკრიბებიან ყველა შეგნებული და რევოლიუციონური ელემენტები და შეერთებული ძალებით არა მარტო გამოიყვანენ სომხეთის მშრომელ ხალხს შექმნილ მძიმე მდგომარეობიდან, არამედ—შემოიკრებენ ახალ ძალებს აღმოსავლეთის განთავისუფლების წმინდა საქმის სასარგებლოთ".

ბოლშევიკების არალეგალური მუშაობა ჩვენში გარეშე ქალების დახმარებით

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ საქართველოს დეპეშათა სააგენტოს შემდეგი ცნობა გადასცა გამოსაქვეყნებლათ:

„ბოლო დროს გაცხოველდა კომუნისტური არა ლეგალური მუშაობა. ისინი უცხო სახელმწიფოს აგენტებათ გვევლინებიან და მის სასარგებლოთ ზოგიერთი კომუნისტები სამხედრო დაზვერვასაც არ თაკილობენ.

„1920 წლის ნოემბრის 6 სად. სალოლოში საბაჟოს მიერ მატარებლის გაჩხრეკის დროს იქნა აღმოჩენილი ერთი ორ ძირიანი ჩემოდანი, ჩემოდანის გატეხისას ძირსა და ძირს შუა აღმოჩნდა ცარიელი ადგილი, სადაც მოთავსებული იყო ჩვენი რესპუბლიკის გაზეთები და ბაქოს კომუნისტებისადმი მიწერილი წერილები, რამდენიმე ცალი სხვადასხვა შინაარსის ბრძანებები სამხედრო უწყების მიმართ. ჩემოდანის პატრონი აღმოჩნდა მგზავრი ქალი ლიზა ივანეს ასული არჩვაძე, რომელმაც დაკითხვის დროს განაცხადა შემდეგი: ის არის ქუთაისის გუბერნიის სოფ. ჭრებალოს მცხოვრები 26 წლისა უქმარ შვილო, წერა-კითხვა არ იცის. ქუთაისიდან მიდიოდა ბაქოში მის საყვარელ სიმონ მაჩაბელთან, რომელიც იქ სტამბაში მსახურობს. როდესაც წასასვლელათ ემზადებოდა, მასთან მივიდა ერთი უცნობი კაცი და გადასცა ჩემოდანი და სთხოვა გადაეცა მაჩაბელისათვის. მან არ იცოდა რა იყო ჩემოდანში.

გაჩხრეკის შემდეგ ჩემოდანში, სხვათა შორის, აღმოჩნდა შემდეგი: ერთი წერილი, რომელიც მიმართულია „ამხ. პუნკუსადმი", დაწერილია საწერი ქაღალდის ორივე გვერდზე ფანქრით რუსულად და შეიცავს შემდეგს; „ამხ. პუკუ თფილისი 5 ოქტომბერი. 28-ს გამოვგზავნე შიკრიკი. ვგზავნი ახლა ამას. ძლიერ მეეჭვება, რომ ის შესძლებს მშვიდობიან მგზავრობას. ის მეტად საიმედოა, ის ცოლია ჩემი და მომცა რა წინადადება სამსახურის გაწევისა, უარი ვერ უთხარი. გზას ის მაინც გაიკვლევს, მხოლოდ წითელი არმიელები ცოტას შეაწუხებენ, არ გაუშვებენ. მე ის დავარიგე, რომ კატეგორიულად მოითხოვოს მისი ბაქომდე მიყვანა და იქ „ოსობი ოტდელის" განკარგულებაში გადაცემა. ერთი სიტყვით, ის მიაღწევს, სხვა კი თავისუფალი არავინ იყო, რომ გამომეგზავნა. ჩემი მუშაობა გაძლებულია ყოველმხრივ: სიღნაღში, ლაგოდეხში, დედოფლის წყაროში, ბორჩალოში, ბათომში, არტაანში, ახალციხეში, ქუთაისში, აჭარაში—ყველგან გაგზავნილია სერიოზული პირები. გაგზავნილია ზაქათალის მხრით, ასე წარმოიდგინეთ, 2 გაგზავნეც კი მოვახერხეთ, ვიკრებ საიმედოებს, 2 ჟვადამ გაციებისაგან. გვიხდება გალოშების და ნაბდების, ფაფახების და საერთოდ, თბილი ნივთების შესყიდვა, ამიტომ საჩქაროდ საჭირო იქნება ფული; რაც გვქვს, ადრე გამოილევა. ყუთი მანდ დარჩეს. ამხანაგი მოვა ჩემი პაროლით, რომელსაც მისცემთ ფულს. ფულის მისაღები პაროლი იქნება „ნაკаки цкалши кикинебсъ". მე უკვე გაცნობე, რომ ცხენოსან დივიზიონას ნაწილი უკვე გაგზავნეს 2-ს სანაინის მიმართულებით, 4-ს კი სრულად გაგზავნეს (1000 კაცი), აქ სულიერი განწყობილება აფორიაქებულია. მე-2 ქვეითა დივიზიონის შტაბში სამი სხდომა იყო: გამოაცხადეს, რომ ყოველ წუთს მზად იყვნენ სანაინის, სალოლოს ან არტაანისკენ წასასვლელად. გვარდიელებს გამოუცხადეს, რომ 5-ისათვის მზად იყვნენ. 20—30 კაცს პარტიობით აგზავნიან აღერბეიჯანის საზღვრებისაკენ. მზად არის 1 ტანკი. მზად არის არტაანში გასამგზავრებლათ—„პროტოსი" ავტომობილი რადიო (კომანდის შემადგენლობა ჯერ არ ვიცით.) ბაზარზე საზღაპრო ფასებია, სპეკულაცია მძვინვარებს, მექრთამეობა, ლოთობა, სულ ერთია რა ნაირიც იქნება მთავრობა—ერთი სიტყვით—ვერ გაიგებ რა ხდება. ჯარისკაცებს ყველას არ მიუღია საზამთრო ტანისამოსი. კონფლიქტები ეკონომიურ ნიადაგზე მუშებს შორის სერიოზულ ხასიათს ღებულობს, მმართველ წრეებში არევ დარევა ემჩნევა. ნავთი ცოტაა მომარაგებული. არის ხაშურში, სად. აგტაგლიაში და როგორც ამბობენ, სანაინში. თფილისში ყველგან გრძელი კუდებია. პაგონები მე გამოვგზავნე—ოფიცრების და სხვა ქვეითა ჯარის 1-დან 12 ბათალიონამდე. ან სალდაფებით ხატავენ ციფრებს, ან ლითონისას აკეთებენ.

„სადარაჯო ბათალიონის პაგონზე კი, სადაც აღნიშნულია ასო „დ" საჭიროა ვინტოვკა, როგორც მე-12 ბათალიონისთვის 12—15 ს კიდევ გამოგიგზავნი დაწვრილებით. დიდი დაბრკოლება გველობება ამხანაგ შიკრიკების გამოგზავნის საქმეში. ამ დაბრკოლებას მით უმეტეს ქმნიან მანდ. თუ უფროსები ეტაფით ან როგორც ისინი მანდ მოჰყავთ თითო კაცს საშუალება ეძლევა საზღვარზე გადასვლისა, მათ კინწის კვრით უკან მოერეკებიან. შეძლოთ დაპატიმრება და მიყვანა იქ, სადაც საჭიროა, მაშინ გამოირკვეოდა საქმის შინაარსი. არ ვიცი როგორ მოგაწოდო ორ-ორი ეკზემპლიარი გაზეთისა, უცხოეთისას, კი ვიყიდით ბათომში. საიდუმლო იაშიკი დაიტოვეთ მანდ და როცა 15-ს ამხანაგი მოვა ფულისათვის, ისარგებლებს ხსენებული იაშიკით, რომელიც მგონია ჩაიტევს საკმაო თანხას, თუმცა გაზეთებს მეტს აღარ უშვებენ და საჭირო იქნება ახალის შეკვეთა. ჩემი მუშაობა ფართოვდება და ღრმავდება ყოველის მხრით. დავშთები, კომუნისტური სალამით X. თფილისი. ამის მომტანს (ქალს) ხელი შეუწყვეთ ყოველის მხრით".

მეორე წერილში დაწვრილებით აღწერილია ჩვენი ჯარის და გვარდიის რიცხვი, მათი შემადგენლობა, ჩამოთვლილია უფროსები, აღნუსხულია ზარბაზნები, თოფები, ტყვიის მფრქვევლები და სხვ. განსაკუთრებული ყურადღება აქვს მიქცეული ამ მხრით ახალციხეს, ბათომს, ქობულეთს, ფოთს, სოხუმს, გაგრას, თფილისს. ამ ადგილების ადმინისტრაციაც აღწერილია. ჩამოთვლილია კომისრების გვარები, მილიციონერები და სხვა.

მესამე წერილი შეიცავს თბილისში არსებული ქალაქის სასურსათო, მომარაგების სამინისტროს და კოოპერატივთა კავშირის მაღაზიების აღწერას. აღწერილია თითეული მაღაზიის საქონელი ცალკ-ცალკე დაწვრილებითი სიით რამდენია სურსათი ან საქონელი. ამ აღწერას ასეთი წარწერა აქვს: „გიგზავნით იმ სახით, როგორც ჩვენ მივიღეთ 5 ოქტომბერს შემთხვევით შეხვედრილ ამხანაგისაგან, რომელიც გაგზავნულია ამ საქმეში და საქმესთანაც ახლოს დგას. მას შეიძლება ვენდოთ სავსებით. 5 ოქტომბერი.

ამ საქმეზე დაპატიმრებულია რამდენიმე პირი, გამოძიება და დაკავებული საბუთების გასინჯვა გრძელდება.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

4 დეკემბერი.

რუსეთის დეპეშ. სააგენტო

სამხედრო ცნობა.

მოსკოვი. 3 დეკ. ფრონტებზე მდგომარეობა უცვლელია.

რუსი მენშევიკები და საბჭოთა მთავრობა.

მოსკოვი. 3 დეკემ. რუსეთის მენშევიკების წარმომადგენლები, რომლებიც საზღვარ-გარეთ იმყოფებიან, აცხადებენ, რომ საბჭოთა რუსეთმა დიდ შედეგებს მიაღწია ტრანსპორტის და სათბობ მასალის აღდგენის საქმეში. მენშევიკების ბელადი აბრამოვიჩი სწერს: რომ რუსეთში მოისპობა არევ-დარევა და სიმშილი იმ დღიდანვე, როცა იგი დასავლეთ ევროპასთან სავაჭრო დამოკიდებულებას აღადგენსო. ეხლა ჩვენ დანამდვილებით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ საქონლის გაცვლა-გამოცვლა მალე დაიწყება. ამერიკის მუშები მოითხოვენ დაუყონებლივ იქნეს აღდგენილი სავაჭრო დამოკიდებულება საბჭოთა რუსეთთან. ამერიკის სახელმწიფო მოღვაწეთა შორის იზრდება საბჭოთა ცნობის მომხრეთა რიცხვი.

ფრანგი კომუნისტების დაღუპვა

ფრანგი კომუნისტები ლეფევრი და ლეპტი ბერჟანი, კომუნისტურ ინტერნაციონალის კონგრესის მონაწილენი, პარიზში დაბრუნების დროს გემის დაღუპვის გამო დაიღუპნენ.

მოლაპარაკება პოლონეთთან

პოლონეთის მთავრობამ საბჭოთა მთავრობას მისცა წინადადება დასდოს ზავი, როდესაც საბოლოოდ უნდა მოეწეროს ხელი საზავო ხელშეკრულებას რუსეთსა და პოლონეთს შორის. საბჭოთა მთავრობამ მიუთითა რა პოლონეთის მთავრობას, რომ იგი ხშირად არღვევს ხელშეკრულების პირობებს, როგორც მაგალითად, პეტლიურის და ბალახოვიჩის ბანდების დახმარების აღმოჩენით თავის მხრით იმედს გამოსთქვამს, რომ საბჭოთა რუსეთსა და პოლონეთის შორის დამკვიდრდება კეთილ მეზობლური განწყობილება და რომ იგი შეასრულებს თავის მოვალეობას. საბჭოთა მთავრობა სიხარულით ეგებება პოლონეთის მთავრობის წინადადებას საზავო მოლაპარაკების დაჩქარების შესახებ მითუმეტეს, რომ ეს მოლაპარაკება დააბრკოლა პოლონეთის დელეგაციის წევრების რიგაში მოუსვლელობამ.

ფიუმეს ბლოკადა.

იტალიის მთავრობამ აცნობა ანტანტის სახელმწიფოებს, რომ სამშაბათიდან დაიწყება ფიუმეს ბლოკადა, როგორც ხმელეთიდან, ისე ზღვიდან. იტალიის ესკადრამ მშვიდობიანი დემონსტრაცია გამართა ფიუმეს წინაშე.

სომხეთის საქმეები.

ხალხთა ლიგის კრებაზე თავმჯდომარე გიმანსმა საერთო ტაშის ცემაში განაცხადა, რომ თანახმად ვივიანის წინადადებისა სომხეთის საქმეებში ჩარევის შესახებ, შეერთებულ შტატების პრეზიდენტმა, ბრაზილიამ და ისპანეთმა დადებითი პასუხი მოგვცესო.

საბერძნეთის გარშემო.

საბერძნეთის მთავრობის საცნობათ ლონდონის კონფერენციაზე, რომელსაც დაისწრენ ლოიდ ჯორჯი, ლორდ კერზონი, ბონარ ლოუ, ჟორჟ ლეიგი, ბერტელო, პოლ. კამბონი, გრაფ სფორცა, შემდეგი დეკლარაცია შეიმუშავეს: დიდი ბრიტანეთის, საფრანგეთის და იტალიის მთავრობები ყოველთვის დიდი ინტერესით ეპყრობოდენ საბერძნეთის ხალხს და ხელს უწყობდენ მის საუკუნოებრივ ლტოლვის განხორციელებას; მით უმეტესათ გაუკვირდათ მათ ის მოვლენები, რომელიც საბერძნეთში დატრიალდა. მათ არ სურთ ჩაერიონ საბერძნეთის შინაურ საქმეებში, მაგრამ ისინი ვალდებულათ სთვლიან თავს განაცხადონ აშკარად, რომ საბერძნეთის ტახტზე იმ მეფის დაბრუნება, რომელიც არა ლოიალურათ ეპყრობოდა მოკავშირეებს ომის დროს და რომელიც დაბრკოლებას უქმნიდა მათ, არის დადასტურება საბერძნეთის მხრით მეფე კონსტანტინეს მტრულ აქტებისა, რაც შექმნის არა ხელსაყრელ სიტუაციას საბერძნეთს და მოკავშირეებს შორის. ამ შემთხვევაში მოკავშირენი იტოვებენ მოქმედების თავისუფლებას შექმნილ მდგომარეობის მოსაწესრიგებლათ.

საფრანგეთის პრესა აქვეყნებს ჟორჟ ლეიგის განცხადებას, რომელმაც სთქვა: ეხლა საბერძნეთი მისცემს ანგარიშს თავის თავს, ვინაიდან ის დაინახავს, რომ მოკავშირეების შორის არ არსებობს არავითარი უთანხმოება. მოკავშირეთა პოლიტიკის მთავარი მოტივი უნდა იყოს აღმოსავლეთში, რაც შეიძლება ჩქარა, ზავის დამყარება. საბჭოს თავმჯდომარემ დაუმატა, რომ მას სურს საბერძნეთის ხალხთან შეთანხმება.

საქ. დეპ. სააგენტოს საინფორმაციო განყოფილება

4 დეკემბერი.

გენ. ვრანგელი.

კონსტანტინოპოლი. „სტამბოლი" იუწყება: მარმარილოს ზღვის შესავალ კადი-კეის ახლო სდგას რუსეთის ყირიმის ფლოტი, რომელიც შესდგება სამხედრო და კომერციულ გემებიდან. უცხოელ გემებს აკრძალული აქვთ რუსეთის ფლოტთან მისვლა. კონსტანტინოპოლის პრესაში გამოქვეყნდა საუბარი გენ. ვრანგელთან, რომელსაც განუცხადებია: სულ გამოვიყვანეთ 130,000 კაცი. სულ ახლო მომავალში ჩემი ჯარი განაახლებს შეტევას ბოლშევიკების წინააღმდეგო.

ამერიკა და გერმანია.

ბერლინი. ბერლინის პრესა აღნიშნავს, რომ გერმანელთა იმედები იმის შესახებ, რომ თითქოს ამერიკა აქტიურ დახმარებას აღმოგვიჩენს ეკონომიურ ასაღორძინებლად, უსაფუძლოაო.

ინგლისი და რუსეთი.

ლონდონი. ინგლისური პრესა იუწყება: ინგლის-რუსეთის ხელშეკრულების დადების შემდეგ, რუსეთში ინგლისიდან პირველად ყოვლისა გაიგზავნება რკინის გზის მოძრავი შემადგენლობა და კონსერვები.

სოციალისტთა კონგრესი.

პარიზი. „ჟურნალ დე დება" იუწყება: ტურში დეკემ. 22, გაიხსნება სოციალისტთა კონგრესი მოსკოვის ინტერნაციონალთან დამოკიდებულების საკითხის საბოლოო გამოსარკვევათ.

რენოდელი „ჰუმანიტეში" სწერს, რომ აუცილებელია მივიღოთ არჩევანი ლენინისა და ჟორესის შორისო. რენოდელი ამტკიცებს, რომ ჟორესი არასოდეს არ იქნებოდა კაშენისა და ფროსარის თანახმა და „მოსკოვის კომუნისტების დაფნით არ შეამკობდაო." „პოპულერი" და „ჟურნალ დე პეპლი" რწმენას გამოსთქვამენ, რომ საფრანგეთის სოციალისტები გადამწყვეტ ანტი ბოლშევიკურ პოზიციას დაიჭერენ.

აჯანყებები საბჭოთა რუსეთში.

პარიზი. საფრანგეთის პრესა იუწყება: კოპენჰაგენიდან მოსული ცნობით საბჭოთა მთავრობის მიმართ ოფიციალურ განცხადებებში ადგილებიდან არ ფარავენ გლეხთა უკმაყოფილებას, კომუნისტურ რეჟიმით გამოწვეულს. გარეგნობით გლეხები ემორჩილებიან საბჭოთა რეჟიმს, რომელიც რამდენიმე ასი ათას წითელ ჯარისკაცს ეყრდნობა. მაგრამ დროგამოშვებით აქა იქ ხდება აჯანყებები და კომისრები და სხვა თანამდებობის პირნი ესალმებიან სიცოცხლეს. ამით აჯანყება თავდება. ნოემბრის განმავლობაში მოსკოვის, ტვერის, ორლოვის და სხვა გუბერნიებში დაიწყო გლეხთა აჯანყებები, რომელსაც ნაწილობრივ ქალაქის მუშებიც მიემხრნენ. ამ აჯანყებებით სარგებლობენ სოც. რევოლიუციონერები.

დე-ბრიუკერის აზრი საქართველოს შესახებ.

თფილისი, დეკ. 4. პარიზში მივიდა დე ბრ უკერი. ამხანაგებს და ჟურნალისტებს მან გაუზიარა შთაბეჭდილება საქართველოს მოგზაურობის შესახებ, რომელიც მას ფრიად საინტერესოთ მიაჩნია. საქართველოს რესპუბლიკას ის დიდის თანაგრძნობით ეპყრობა. თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლაში საქართველოს დახმარება დე-ბრიუკერს საერთაშორისო სოციალისტურ პროლეტარიატის ვალათ მიაჩნია. საქართველოს დემოკრატიის მიერ გამოცდილებას სახელმწიფოებრივ აღმაშენებლობის საქმეში ის მსოფლიო ისტორიულ მნიშვნელობას აძლევს.

საქართველოში არსებულ რ. ს. ფ. ს. რ. სრულუფლებიან წარმომადგენლობის პრესის ბიუროს ბიულეტენიდან

4 დეკემბერი.

ოსმალეთის მომავალი.

სტამბოლი. 23 ნოემ. გაზეთი „პეიამ საბაჰი" სწერს: „მართალია ის, რომ კავკასიის ფრონტზე ნაციონალისტებმა აიღეს ყარსი და გუმბრი, გარშემოერტყენ ერევანს, აიძულეს სომხეთის მთავრობა ხელი მოეწერა დროებით ზავზე ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულების საფუძველზე. ამ გარემოებებში საკვირველია ცუდ მდგომარეობაზე ლაპარაკი. მიუხედავათ ამისა, ისედაც ღონე გამოცლილი სახელმწიფო წაიყვანონ ახალ უნაყოფო ავანტიურების გზაზე,—ეს ნიშნავს იმას, რომ ეს ახალ საფრთხეში ჩააგდო. პოლიტიკაში მომავლის განსჭვრეტა და არსებულიდან სულ ახალ-ახალ გაკვეთილების მიღება უდიდესი დამსახურებაა და მოვალეობაც კი.

აღმოსავლეთის ფრონტზე მომხდარ ამბების შემდეგ ჩვენი დამოკიდებულება სახელმწიფოებთან შემდეგნაირათ გვეხატება: ჩვენ უარს ვაცხადებთ სევრის ხელშეკრულების შესრულებაზე, რასაც ჩვენგან ანტანტა მოითხოვს; მაგრამ ეს არ არის ყველაფერი. ჩვენ ვაახლებთ

ბრესტ ლიტოვსკის ხელშეკრულებას, რომელიც შეცვლილი იყო მოკავშირეთა უდიდეს გამარჯვების ხანაში, სხვანაირათ,— ჩვენ გვინდა აღვადგინოთ სამხედრო მდგომარეობა ოსმალეთსა და ანტანტის სახელმწიფოებს შორის.

ქემალი და საქართველო.

ტრაპიზონი. 23 ნოემბერი. გაზეთი „ისტი აბანი" (?) ქემალისტების სომხეთის წინააღმდეგ შეტევის გამო სწერს: „სომხები ერთის მხრივ სთხოვენ მოკავშირეებს იარაღს, ფულებს და ჩასაცმელს, მეორე მხრივ ისინი ცდილობენ მეგობრების შეძენას. კერძოთ, ისინი ცდილობენ საქართველოსაგან დახმარების მიღებას. ბუნებრივია, რომ მოკავშირეები აძლევენ სომხებს ფულებს და იარაღს. მაგრამ ძლიერ საეჭვოა, რომ საქართველო და მისი საზოგადოებრივი აზრი დიდ მნიშვნელობას აძლევს სომხეთის საჩივრებს, რომელიც სთვლის მეტათ არა საიმედოთ სომხეთის მდგომარეობას. ქართველებმა უნდა იცოდნენ, რომ მათი ინტერესები მოითხოვენ, რომ ისინი იმ გზით წავიდნენ, რომელსაც ჩვენ მათ ვურჩევთ. თვით კავკასიის რესპუბლიკების არსებობა დამოკიდებულია მათ პოლიტიკურ სიბრძნეზე.

გაუმარჯოს საბჭოთა სომხეთს!

მოსკოვი. 4 დეკ. (რადიო). მრავალ ტანჯულმა, გაწამებულმა ანტანტისა და დაშნაკების ბატონობის გამო დამშეულმა დარბეულმა და ლტოლვილმა სომხეთმა ეხლა ჰპოვა თავისი ხსნა იმით, რომ თავი საბჭოთა ქვეყანათ გამოაცხადა. ვერც ინგლისის ცბიერმა მტკიცებამ, ვერც ვილსონის ცნობილმა დაპირებამ და ვერც ხალხთა ლიგის აღთქმებმა ვერ იხსნეს სომხეთი გაჟლეტისაგან. მხოლოდ საბჭოთა მთავრობის იდეამ მოუტანა სომხეთს ზავი და ნაციონალური განახლების შესაძლებლობა.

აი ფაქტები, რომლებმაც მიგვიყვანა სომხეთის „სოვეტიზაციამდე": სომეხ მენშევიკების დაშნაკების დამღუპველმა პოლიტიკამ ქვეყანა ანარქიამდე და სილატაკემდე მიიყვანა ომმა ოსმალეთთან უკიდურესობამდის გააწვავა სომხეთის მდგომარეობა. სომხეთის ჩრდილო ნაწილის განაწამები ოლქები აჯანყდნენ ნოემბრის ბოლო რიცხვებში და გამოჰყვეს სომხეთის რევოლიუციონური კომიტეტის მეთაურობით.

3 ნოემბერს სომხეთის რევოლიუციონურმა კომიტეტმა დაიკავა ქალაქი დელიჟანი. პირველ დეკემბერს საბჭოთა ადერბეიჯანმა თავის ნებით განაცხადა უარი სადაო ოლქებზე და საბჭოთა სომხეთს გადასცა ზანგეზური, ნახიჩევანი და მთის ყარაბაღი. 1 დეკემბერს რევოლიუციონურმა კომიტეტმა მიიღო მისალმება ოსმალურ სარდლობისაგან. 3 დეკემბერს დაშნაკური მთავრობა სომხეთის სატახტო ქალაქ ერევანიდან გაძევებული იქნა. სომხეთის ჯარებმა თავისი მებით გადადგენ. „რევკომის" განკარგულებაში ერევანი საბჭოთა ქალაქად იქცა.

საუკუნოებრივი მტრობა სომხებსა და მუსულმანებს შორის ერთი დაკვრით გადაწყდა: სომხეთის, ოსმალეთის და ადერბეიჯანის მშრომელთ შორის ძმური სოლიდარობა ეწყობა.

ბრუსის ფრონტზე

სტამბოლი. 23 ნოემ. გუშინწინ დაჟინებით ლაპარაკობდენ სასტიკ ბრძოლის შესახებ ბრუსის ფრონტზე. სომხური გაზეთები აქვეყნებენ ცნობებს ქემალისტების მიერ დაწყებულ შეტევის შესახებ, რომელსაც ისინი სამი მიმართულებით აწარმოებენ. მათ დაიკავეს საუგ. სურსმადაკი ბალინ-ბესკუს მიდამოებში.

სმირნის ფრონტზე და ხმირნაში.

სტამბოლი, 23 ნოემ. გაზ. „იკდამის" მიერ სმირნის ფრონტიდან მიღებულ ცნობების თანახმად გზა უშაკისა და ითიონ ყარა-გისსარის შუა დაფარულია დიდი თოვლით. დიდი სიცივეა და ჰქრის ქარი.

ევგენი გეგეჭკორი ლონდონში

სექტ. 7-დან ოქტ. 1-დის ე. პ. გეგეჭკორმა დჰყო ლონდონში, სადაც მან ინახულა ყველა პარტიის გავლენიანი მოღვაწენი და ინგლისის სახელმწიფოებრივი ცხოვრების ხელმძღვანელნი. გეგეჭკორი მათთან მოლაპარაკებას აწარმოებდა საქართველოს რესპუბლიკის „დე-იურე" ცნობის შესახებ.

სექტ. 18. გეგეჭკორმა ინახულა ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრი ლორდი კერზონი. ამ შეხვედრისას განხილულ იქმნა ძირითადათ საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის იურიდიულათ ცნობასთან შეკავშირებული საკითხები. საუბარმა საათნახევარს გასტანა.

სექტ. 26. ე. პ. გეგეჭკორი თემთა პალატაში მიიწვია დეპუტატმა ვილიამსმა (ლიბერალია). თემთა პალატაში გეგეჭკორის პატივსაცემლად გამართულ საუზმეს დაესწრენ როგორც ლიბერალურ, აგრეთვე კონსერვატიულ პარტიების წარმომადგენლები. აქ ე. გეგეჭკორმა დეპუტატებს გააცნო საქართველოს მდგომარეობა, გადასცა მათ სათანადო მემორანდუმი და სთხოვა მათ საქართველოს საკითხი განეხილათ თემთა პალატაში. დეპუტატები დიდის ინტერესით შეხვდენ მის მოხსენებას და დაჰპირდნენ პალატაში საქართველოს რესპუბლიკის საკითხის აღძვრას.

საქართველოს მდგომარეობის და მისი იურიდიულათ ცნობის შესახებ ე. გეგეჭკორი მოლაპარაკებას აწარმოებდა აგრეთვე ლორდთა პალატის წარმომადგენელ ლორდ რობერტ სესილთან, (ინგლისის დელეგატია ერთა ლიგაში), და ლორდ ბრაისთან.

ე. პ. გეგეჭკორს რამდენიმე საქმიანი შეხვედრა ჰქონდა ინგლისის მუშათა პარტიის წარმომადგენელ— გენდერსონ, ტომას შოუსა და მაკდონალდთან.

ე. გეგეჭკორს სურდა ლოიდ ჯორჯ[illegible] შეხვედრა არ[illegible] [illegible]

ახალი ამბები

კრებები რაიონებში ოთხშაბათს, 6 დეკემბერს, საღამოს 6 საათზე სხვადასხვა რაიონებში შესდგება პარტიის წევრთა საზოგადო კრება. მოხსენებას გააკეთებენ დღევანდელ მომენტზე და მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე.

პირველ რაიონში, (ნაძალადევის მუშათა კლუბში)—ნოე რამიშვილი.

მესამე რაიონში (კახეთის მოედანი № 1)—მუხრან ხოჯოლავა და მ. ვარდოიანცი.

მეოთხე რაიონში, მუშათა კლუბში, ოლღ. ქ. № 29, ვალიკო ჯუღელი.

მეექვსე რაიონში, (ბებუთოვის ქ. № 22)—კ. გვარჯალაძე.

✦ **ეროვნულ სამხატვრო გალერეიაში.** კვირას, 5 დეკემბერს, ნაშუადღევის 1 საათზედ ეროვნულ გალერეის დარბაზში (რუსთაველის პრ. 13) გაიხსნება „ძველი მხატვრობის სურათების გამოფენა". მოწვეულნი არიან მხოლოდ დამფუძნებელი კრების და მთავრობის წევრები. გამოფენა ოფიციალურად ყველასთვის გაიხსნება კვირას, 12 დეკემბერს.

✦ **სასურსათო ცხოვრება.** სასურსათო განყოფილებამ მიიღო დიდძალი ხახვი, რომელიც ამ დღეებში დაურიგდება დუქნებს და გაიყიდება 35 მან. გირვანქა. სასურსათო დუქნებში მიღებულია გასაყიდათ, სასურსათო განყოფილების მიერ დამზადებული შემწვარი ცხვრის ხორცი. სასურსათო განყოფილებამ პირველ დეკემბრამდე დაურიგა მცხოვრებლებს 21,000 სასურსათო ბარათები ნავთის მისაღები ტალონებით.

✦ **სახელმწიფო ოპერა.** კვირას, 5 დეკემბერს ბავშვებისათვის მორდკინის მონაწილეობით კოპელია. კვირას, 5 დეკემბერს ორიგინალური ქართული კომიკური ოპერა ვიქტორ დოლიძისა „ქეთო და კოტე". მონაწ. კალანდაძე, ერმოლინსკაია, ოვსიანიკოვა, სარაჯიშვილი, ვინაძე, ისეცკი, კურბალოვი, ქურხული.

✦ **ფარმაცევტთა შორის.** ორშაბათს, 6 დეკემბერს, საღამოს 8 საათზე საექიმო საზოგადოების შენობაში (პუშკინის ბაღთან) შესდგება საქართველოს ფარმაცევტთა საზოგადოების კრება, სადაც განხილულ იქნება სრულიად საქართველოს ფარმაცევტთა ყრილობის მოწვევა და სხვანი.

✦ **„ეშმაკის მათრახი".** გამოვიდა „ეშმაკის მათრახის" № 52. ჟურნალში მოთავსებულია: წლის თავი—თაგუნასი, ომის ამბები—ისტორიკოსისა, კარიკატურები და სხვ.

✦ **ნარზანი.** მიწად მოქმედების საჯარო განყოფილებამ დუშეთის მაზრაში არსებული ნარზანი გადასცა იჯარით დ. ქობაძეს 5 წლით.

✦ **ტყეების ექსპლოატაცია.** ტყეების საბჭომ დეკემბრის 1 სხდომაზე, თანახმად სურამის ტყის მმართველის მოხსენებისა, დაადგინა: გადასცეს საექსპლოატაციოთ მდიდარი საფლავანდის ტყე რკინის გზათა სასურსათო კომიტეტს და საქართველოს ტყის მრეწველთა კავშირს—„ტყეს". აღნიშნული ტყე ამ ორგანიზაციებს მხოლოდ იმ პირობებში გადაეცემათ, თუ ისინი გაიყვანებენ ვიწრო ლიანდაგს და ააშენებენ საჭირო ქარხნებსა და ფაბრიკებს. განზრახულია შპალების დამზადების ფართოდ დაყენება. სამეურნეო გეგმის განხილვის შემდეგ აღნიშნული ორგანიზაციები მუშაობას დაუყონებლივ შეუდგებიან.

✦ **მილიციის ცნობები.** სისხლის სამართლის მილიციის უფროსმა მიიღო საიდუმლო ცნობები, რომ ჟელიაბრის ქუჩ. სახ. № 1 დამალული მოპარული ხალიჩა. გაგზავნილმა უფ[illegible] გულივემა ხალიჩა აღმო[illegible] პყრო ქურდი ეკატერინე [illegible] მორგუნენკო. აღმოჩნდა [illegible] მოპარულია სასტუმრო [illegible] გისაგან პეტრე კარც[illegible] მელსაც ჩაბარდა ხალიჩა. მორგუნენკა დაპატიმრებულია. საქმე გადაეცა სასამართლოს.

სისხლის სამართლის მილიციის უფროსის განკარგულებით დაპატიმრებულია გიურქა ალექსის ძე პეპინოვი—11 წლისა, რომელიც სისტემატიურათ წვრილ ქურდობაში იყო შემჩნეული. პეპინოვი გადაეცა ავჭალის მცირეწლოვან ბოროტ-მოქმედთა გამასწორებელ კოლონიას.

კრებები.

ორშაბათს, 6 დეკემბერს საღ. 4 ს. ჟელიაბრის სახალხო უნივერსიტეტის შენობაში შესდგება ს. ს. დ. მ. პ. მესამე რაიონის წევრ ქალთა საზოგადო კრება.

— დღეს, ნაშუადღევის 4 ს. ტფილისის საბჭოს დარბაზში დანიშნულია კრება. ტფილისის მუნიციპალურ მუშა-მოსამსახურეთა პროფესიონალურ კავშირთან არსებული სოციალ-დემოკრატიული ფრაქციის კრება.

პროვინციის ქრონიკა.

✦ **ბათომი.** (დეპეშა) 29 ნოემბერს მოხდა ქვედა აჭარის სოფლების—ცხმორის და ქედის თემების მცხოვრებთა საზოგადო ყრილობა, რომელსაც დაესწრენ ისიდორე რამიშვილი, ოლქის უფროსი მიქაბერიძე და ოლქის მილიციის უფროსი გიორგი ჟორდანია. მოხსენებების მოსმენის შემდეგ ყრილობამ მადლობა და სალამი უძღვნა დამფუძნებელ კრებას და მთავრობას, რომელთაც აღუთქვა მორჩილება, ერთგულება და დახმარება. გამოითქვა სურვილი,

ფრონტის დამხმარე კომიტეტში

ბათომიდან დაბრუნდა ფრონტის დამხმარე კომიტეტის თავმჯდომარე ს. ქორქოლიანი, რომელიც ბათომში ადგილობრივ თავდაცვის ფონდის კომიტეტის დასაარსებლად იყო გაგზავნილი. ბათომში თითქმის უკვე მოწყობილია ორგანიზაცია, რომელიც ფრონტის დასახმარებლად მუშაობს. ადგილობრივ განყოფილება ავტორიტეტულია თავის შემადგენლობით, რადგან მასში შედიან ყველა ორგანიზაციის პარტიის და ყველა ეროვნების წარმომადგენლები. ეს განყოფილება ქალაქის თვითმართველობის ინიციატივით დაარსდა. განყოფილებამ მოისმინა რა ს. ქორქოლიანის მოხსენება, დაადგინა მიიღოს ცენტრის წარმომადგენლის მიერ წამოყენებული წინადადება მთავარ კომიტეტთან შეთანხმებულად მუშაობის შესახებ. (სდს.).

გზათა დეპარტამენტში

გზათა დეპარტამენტის დირექტორმა ინჟინერმა პჰინაძემ ტყიბულში ყოფნის დროს გააცნო მაღაროების მუშები სათბობ მასალის მომარაგების მდგომარეობას და თან აუხსნა, რომ მაღაროების მუშების ენერგიასა და გულმოდგინებას დიდი დახმარების გაწევა შეუძლია სათბობი მასალის კრიზისის გასანელებლად კვირა და უქმე დღეები მაღაროებში მუშაობის განახლებით. გზათა დეპარტამენტის დირექტორის მიერ მაღაროებში პროდუქციის გასაძლიერებლად გათვალისწინებულს ზომებს სრულის თანაგრძნობით შეხვდნენ, როგორც მაღაროების მუშები, ისე პროფესიონალური კავშირის პრეზიდიუმი და მუშათა არტელის წარმომადგენელნი, რომელთა თანხმობით მუშებმა ერთხმად დაადგინეს იმუშაონ განუწყვეტლივ დეკემბერში 31 დღე და იანვარში 30. მუშებმა იკისრეს სასტიკი ზომებით გატარება ცხოვრებაში ამ დადგენილებისა, რასაც შესამჩნევი შედეგი მოჰყვება სათბობი მასალის მომარაგების საქმისათვის. ამასთანავე გზათა დეპარტამენტი საჭიროდ სცნობს აღნიშნოს ის ერთსულოვნობა და მდგომარეობის სრული შეგნება, რომელიც გამოიჩინეს მაღაროების მუშებმა. პროფესიონალურმა კავშირებმა და არტელთა წარმომადგენლებმა რესპუბლიკის საარსებო ინტერესის საქმის მოსაგვარებლად მახვერპლის მიტანითაც კი. კვირა და უქმე დღეებში მუშაობისათვის მუშებს საამისოდ შემუშავებულ ნო[illegible]ბის მიხედვით მიეცემათ განსაკუთრ[illegible]ლი პრემია.

გზათა დეპარტამენტმა წარუდ[illegible] მთავრობას ხარჯთ-აღრიცხვები ბათომის ნავთსადგურში და ბათომის გზატკეცილებზე გადაუდებელ სამუშაოთა შესახებ.

— განსაკუთრებულმა საინჟინრო თათბირმა გზათა დეპარტამენტის დირექტორის ინჟინერ გ. ა. პჰინაძის თავმჯდომარეობით და საგზატკეცილო საქმის გამოჩენილ მცოდნეთა მონაწილეობით განიხილა და მოიწონა ინჟ. ნ. ლ. გვარამაძის პროექტი გზატკეცილების შეკეთებისათვის ახალი სისტემის შემოღების შესახებ, რომელიც ძალიან ამცირებს სახელმწიფო ხაზინის ხარჯს ამ საქმეზე.

— გზათა მიმოსვლის დეპარტამენტის დირექტორმა გასცა ბრძანება საგანგებო კომისიის დაარსების შესახებ, რომელსაც ევალება სარკინიგზო ტერმინოლოგიის შემუშავება სახელმწიფო ენაზე კომისიას თავმჯდომარეობს ნ. გვარამაძე.

უცხოეთი

ბულგარია.

[illegible] ძისაგან.

პირველად გამოვიდნენ მუშათა კლასის წინაშე ბოლშევიზმი—ერთის მხრივ და მეცნიერული მარქსიზმი—მეორეს მხრივ. ამასთანავე ბოლშევიზმი პირველად წარმოსდგა ჩვენს წინ, როგორც ოპორტუნიზმის პოლიტიკური სისტემა, რომელიც თანდათან უფრო და უფრო მწვავეთ ეწინააღმდეგება მარქსიზმის ძირითად პრინციპებს და სოციალიზმის განხორციელების ეკონომიურ პირობებს. მაგრამ ყრილობაზე სასტიკი დამარცხება განიცადა არა მარტო ბოლშევიზმის თეორიამ, არამედ უფრო მეტად გამომჟღავნდა მისი მეთოდების დამღუპველობა. მისი მეთოდები შემდეგია: ბოლშევიზმი მუშათა კლასს ჩამორჩენილ ელემენტების სულ ყველაზე უფრო დაბალ ინსტიქტებს აღვიძებს და ცდილობს გამოიწვიოს განხეთქილება მასებსა და მათ შორის, რომ გამოიყენოს მუშათა კლასის ნაწილი, როგორც დამკვრელი ჯგუფი მოსკოვის ბატონობის დასამყარებლათ. ჩვენსა და ბოლშევიკებს შორის არსებობს უფსკრული არა მხოლოდ თეორიის მხრივ, არამედ მორალური მხრივაც".

„რა ასაზრდოებს კომუნიზმს ევროპაში? ის საზრდოობს იმ საშინელი დემორალიზაციით და ყველა შეხედულებათა გარყვნით, რომელიც გამოწვეულია ომის მიერ; მისი არსებობის საფუძველი კაცობრიობის დეგრადაცია, რომელიც შედეგია უკანასკნელ წლების საშინელ ხოცვა-ჟლეტისა. ჩვენ კი ვცხოვრობთ იმიტომ, რომ ისტორიულ პროცესის განვითარება ჩვენ გვამაგრებს, რომ კაპიტალიზმი თვით ჰქმნის თავის მესაფლავეებს, რომ ომის საშინელ მემკვიდრეობის ლიკვიდაციის შემდეგ პროლეტარიატი შემდეგ დასკვნამდე მივა: კაპიტალიზმის გასაუქმებლათ საკმარისი არ არის პროლეტარიატის მიერ მხოლოდ ძალდატანების ხმარება, არამედ საჭიროა, რომ პროლეტარიატმა დაამტკიცოს თავისი მორალური და ინტელექტუალური უპირატესობა ბურჟუაზიაზე და ის, რომ მას შეუძლია აიყვანოს კაცობრიობა განვითარების უფრო მაღალ საფეხურზე. ჩვენ იმიტომ ვცხოვრობთ, რომ ბრძოლაში იზრდება პროლეტარიატის ძალები, იზრდება მისი მორალური და ინტელექტუალურ ორგანიზაციის სიძლიერე, ჩვენ ვღებულობთ სიცოცხლის ძალას იმიტომ, რომ მუშათა კლასის შეგნება თანდათან იზრდება იმ დროს, როდესაც ისინი (კომუნისტები) თანდათან ისპობიან ილიუზიების მოსპობასთან ერთად".

ინგლისი.

უმუშევრების საკითხი თემთა პალატაში. ოქტომბრის ბოლო რიცხვებში თემთა პალატამ განიხილა საკითხი სპეკულიაციასთან საბრძოლველ ზომების შესახებ. მუშათა პარტიის ლიდერმა ადამსონმა გააკრიტიკა მთავრობა და ბრალი დასდო იმაში, რომ მან არ შეასრულა ის დაპირებები, რომლებიც მისცა ომის დროს მობილიზაციით წაყვანილებს. უმუშევრობის პრობლემა უნდა გადასჭრას სახელმწიფომ და არა მუნიციპალიტეტებმა.

შრომის მინისტრმა, დოქტორმა მაქს ნამარამ დაამოწმა, რომ უმუშევრობა არსებობდა მაღაროს მუშების გაფიცვამდე, მაგრამ იგი გაძლიერდა გაფიცვის გამო. მან გადათვალა მთელი რიგი ზომებისა, რომლების მიღებასაც აპირებს მთავრობა უმუშევრობასთან საბრძოლველათ. კერძოთ, მთავრობამ გადასდო 15—20 მილიონი გირ. სტერლინგი გზების და სახლების გადასაკეთებლათ.

შრომის მინისტრმა გაიმეორა ლოიდ-ჯორჯის წამოყენებული ბრალდება მშენებელ მუშათა ფედერაციის წინააღმდეგ იმაში, რომ მან არ დაუშვა სამუშაოთ ყოფილი ჯარისკაცები. ეს ბრალდება უარყოფილი იქნა ედუარდისა და ჯონ გიჯის მიერ. უკანასკნელმა მოაგონა, რომ რკინის მდნობელ მუშებმა გადასცეს თავის განკარგულებაში შრომის მინისტრს განსაზღვრული რაოდენობა ყოფილ ჯარისკაც მუშებისა, მაგრამ პასუხიც კი არ მიიღეს. უმუშევრობის გამო პასუხისგება ეკისრება მთავრობას, რომელსაც უნდა ეზრუნა წარმოების ახალ დარგების აღორძინების შესახებ.

ოსმალეთი.

მუშათა მოძრაობა. სტამბოლის ქალა[illegible] დღეგი [illegible] დღის შემოღება, დაწესება მუშათა კონტროლისა ახალ მოსამსახურეთა სამსახურში მიღების დროს, ორმაგი ხელფასი ღამით მუშაობისათვის, უფასო სკოლების გახსნა და მუშათა დაზღვევა. „ბოსფორის"-ს ცნობით ეს მოთხოვნილებანი დაკმაყოფილებული იქნებიან.

რკინისგზელთა კონფერენციის მოწოდება.

ამხანაგებო!

მოახლოვებულია ჩვენი ყრილობის არჩევნები. ამ დღეებში თქვენ უნდა შეუდგეთ თქვენი საუკეთესო წარმომადგენლების არჩევნებს.

და აი, ამ ჩვენთვის დიდმნიშვნელოვან აქტის წინ ირაზმებიან კომუნისტები, რომლებიც დემაგოგიით, პროვოკაციით და ათასგვარი ინსინუაციებით მეცადინეობენ ჩვენს დამარცხებას, ჩვენი ერთსულოვნობის გატეხას.

ვერც აჯანყებებით, ვერც ლეგალური მუშაობით, მასსაში მათ ვერ იგემეს გამარჯვება. და აი, ყველგან დამარცხებულნი, ყველგან მარტოთ დარჩენილნი [illegible] განიზაციებში. ასეთი გზით [illegible] გაიტანონ ლელო. ამ საზიზღარი პროვოკაციით მათ სურთ შერყვნან ჩვენი ერთობა, ჩვენი კლასიური სიძლიერე, ჩვენი პროლეტარული სოლიდარობა.

მაგრამ მათ მიერ გადმოსროლილი ტალახი, მათი პროვოკაცია შორს იქმნა ჩვენგან. ის ვერ შეანგრევს ჩვენი ორგანიზაციების სიძლიერეს.

რკინის გზელთა კონფერენციამ 1 დეკემბერს განიხილა დაწვრილებით გაზეთ „კომუნისტის" მიერ წამოყენებული ბრალდებანი, მოისმინა ცენტრ. გამგეობის, სარევიზიო კომისიის და სასურს. კომიტეტის მოხსენებანი ამის შესახებ, მაგრამ ვერავითარი ბოროტება, ვერავითარი დაუდევრობა ხელმძღვანელ ორგანიზაციების მოქმედებაში ვერ დაინახა. პირიქით, კონფერენცია დარწმუნდა იმაში, თუ რა მიზნით, რა შავი განზრახვით თავსდება ეს წერილები გაზ. „კომუნისტში".

კომუნისტების უტიფრობა, მათი თაღლითობა იქამდეც კი მივიდა, რომ სასურსათო კომიტეტიდან დათხოვილ ურვანცოვს მოსამსახურეს, საეჭვო პირს იკედლებენ რედაქციაში და იმის პირით უყენებენ კავშირს სხვადასხვა სრულიად დაუსაბუთებელ და დაუმსახურებელ ბრალდებებს.

თუ რა ფასი აქვს გ. ზარინსკისთანა გაბოროტებულ და გათახსირებულ პიროვნების ჩვენს წინააღმდეგ გამოსვლას, ეს ყველა თქვენგანისთვის აშკარაა.

იდეურ ბრძოლაში დამარცხებულ ბოლშევიკებმა მიმართეს ინსინუაციებს.

ასეთი ტალახიანი საშუალებებით უნდათ მათ გამარჯვება.

რკინის გზის პროლეტარიატი მთავარი სიმაგრეა ჩვენი დემოკრატიის. და ბოლშევიკებიც სწორეთ ამ სიმაგრეში უშენენ თავიანთ შხამიან ყუმბარებს, ვინაიდან იციან, თუ ეს სიმაგრე შეანგრიეს, მაშინ ადვილია მათი სრული გამარჯვება.

მაგრამ ამ ბედნიერებას ისინი ვერ მოესწრებიან.

ამხანაგებო! თუ რაიმე დეფექტია ჩვენში. თუ კი სადმე ჩვენს მუშაობას აქვს ნაკლი, ეს ჩვენვე უნდა გამოვაკეთოთ. და ამის გაკეთებას, დეფექტების გამოსწორებას ჩვენ შევძლებთ ჩვენი შინაური ძალებით, ძველებური ერთობით და შეკავშირებით, ბოლშევიკების დაუხმარებლათ.

კონფერენციამ დაადასტურა ცენტრ. გამგეობის გარდაწყვეტილება, რომ ყრილობა მოწვეულ იქნას 25 დეკემბერს.

ემზადეთ, ამხანაგებო, ამ დღისთვის. აირჩიეთ ამ ყრილობაზე თქვენი საუკეთესო ამხანაგები, პროლეტარიატის ინტერესებისთვის მებრძოლები და ხალხისთვის თავდადებულები.

თქვენ კარგათ იცით, თუ ვინაა თქვენი მოამაგე და მტერი.

თქვენ კარგათ იცნობთ მოყვარეს, რომელიც შეიძლება ხანდისხან კიდეც გაწყენინებთ საერთო საქმის ინტერესისთვის. თქვენ კარგათ იცნობთ მტერსაც, რომელიც შეიძლება ხანდისხან ტკბილ ჰანგებზე გიმღეროდეთ, მაგრამ გული კი შავი ჰქონდეს.

თუ ოდესმე კი ყოფილა ჩვენთვის საშიში სიფრთხილე და წინდახედულობა, ეს ყველაზე უფრო საჭიროა დღეს, როცა ჩვენს ჰორიზონტზე შავი ღრუბლები შეკუმშულა ჩვენს წასალეკათ, აქ კი, მუშათა მასსაში ადგილი აქვს საშინელ გაჭირვებას, სიმშილს, სიცივეს, ხოლო ჩვენი მტრები კი მეცადინეობენ. ისარგებლონ ამ გაჭირვებით თავიანთი კაპიტალის შესაძენათ.

ემზადეთ, ამხანაგებო, არჩევნებისთვის!..

ნუ დაუჯერებთ კომუნისტების ლაქაიებს, რომლებიც ბევრჯელ გმენიათ თქვენ მათგან.

ნუ წამოეგებით მტრის მიერ გადმოსროლილ ანკესზე...

თუ თქვენში მოიპოვება მერყევი ელემენტები, მოწინავე ამხანაგების მოვალეობაა აუხსნან მათ სიმართლე, აუხილონ თვალები.

და ამით დავამტკიცოთ ჩვენი პოლიტიკური სიმწიფე, სიმტკიცე და დავაფკაცება.

რკინის გზელთა კონფერენცია.

მეჯღანეთა კავშირში

(ამხ 14—21 ნოემბრის საზოგადო კრებაზე.*)

14 ნოემბერს მუშათა კლუბში შესდგა [illegible] პროფ. კავშირის საზოგადო კრება. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა ელბაქიანი, მდივნათ ალ. ვადაჭკორია. დღის წესრიგში იდგა შემდეგი კითხვები: 1) გამგეობის მოხსენება, 2) 1919 წლის ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა, 3) გამგეობის არჩევნები, 4) შრომის ბირჟის შესახებ. 5) წარმომადგენელთა არჩევა პროფ. კავშირთა საბჭოში, და 6) მიმდინარე კითხვები.

კავშირის მოქმედების შესახებ მოხსენებას აკეთებს კავშირის მდივანი **დოხორჯგაძე.** (მოხსენების სრული ტექსტი დაბეჭდილია „ერთობის" 262 №-ში.) მოგვყავს კრების დანარჩენი ანგარიში.

მომენტის შემდეგ სიტყვა ეძლევა **თამაზაშვილს.** ის ამბობს: ძველ გამგეობას მუშათა ეკონომიურ პირობების გასაუმჯობესებლათ ყოველივე ზომები ჰქონდა მიღებული. ეს აიხსნება იმ გარემოებით, რომ ძველმა გამგეობამ შესძლო დღევანდლამდე მოსვლა, რაც ამტკიცებს შეთანხმებულ მუშაობას ყველა ფრაქციებთან. უსურვებს ახალ გამგეობას ასეთივე გზით სიარულს. მე ვეძახი კრების აზრს, რომელიც კმაყოფილი რჩება. მოხსენებისა და ანგარიშის გაცნობის შემდეგ **ბოლქვაძეს** ვერ აკმა[illegible] [illegible]ამგეობის მოხსენება, რომე[illegible] [illegible] სატარიფო პოლიტიკ[illegible] ფერი გაუკეთებია. მისმა მუშაობამ სპეკულიაციის ნება-სურვილი ვერ შეზღუდა. გამგეობას ამ ნიადაგზე ჩვენთვის არაფერი მოუცია, პირიქით, ჩვენ შეკრული გვქონდა ხელები, არ გვქონდა საშუალება კაპიტალთან ბრძოლისა. ჩვენ შეთანხმებულათ ვმუშაობდით ბურჟუაზიასთან, რაც ეწინააღმდეგება მუშათა პრინციპებს. ის მოითხოვს, რომ მთავრობამ უნდა შესცვალოს თავისი პოზიცია, ბურჟუაზიამ კი მუშებს უნდა დაუთმოს თავისი კაპიტალი.

ბოლქვაძის სიტყვის შემდეგ კრებამ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია: მოისმინა რა მოხსენება გამგეობისა, მისი მოქმედება-მოღვაწეობის შესახებ, ბეჭდვითი საქმის პროფ. კავ. საზოგადო კრება იწონებს მას, ამტკიცებს 1919 წლის ხარჯთ-აღრიცხვას და გადადის მორიგ კითხვაზედ. 1920 წლის ფინანსიურ ანგარიშის შესახებ, საზოგადო კრება გამოსთქვამს, რომ ვინაიდან ხსენებულ წლის ანგარიში ჯერ კიდევ არ არის განხილული სარევიზიო კომისის მიერ, მის განხილვა-გადასინჯვას ანდობს ახალი სარევიზიო კომისიას, რომელიც გაუკეთებს მოხსენებას მომავალ საზოგადო კრებას.

კრება გადადის გამგეობის წევრთა არჩევნებზე. შემოდის წინადადება არჩევნები მოხდეს პროპორციონალურად. წინადადებას კრება (73 ხმის წინააღმ.) უარყოფს. წარმოდგენილ იქმნა სამი სია კანდიდატებისა: ერთი შერეული, რომელშიაც შედიოდენ ყველა მიმდინარეობანი, მეორე სია ასეთივე სახისა, ბოლშევიკების გამოკლებით და მესამე სია წმინდა ბოლშევიკური. პირველ შეთანხმებულ სიაზე ბოლშევიკებმა უარი განაცხადეს. კრებამ მიიღო კენჭი ეყარა ორ სიას—შეთანხმებისას 1-ლ ნომერს და ბოლშევიკებისას მე-2 ნომერს. არჩევნები მოხდა ფარული. № 1-მა მიიღო 106 ხმა, № 2 ემ მიიღო 122 ხმა. გავიდა ბოლშევიკების სია. არჩევნების შემდეგ კრება იხურება.

გაგრძელება 14 ნოემბრის შეჩერებული საქმის საზოგადო კრებისა. 21 ნოემბერი, 1920 წელი.

გარეგნულის შეხედულებით ემჩნევა, რომ დღევანდელი კრება არაჩვეულებრივ ხასიათს ღებულობს. ჯერ კიდევ 11 საათზე წევრთა განუწყვეტელი დენა, მისი სიმრავლე და საქმიანი მოქმედება საბუთს იძლევა იმისას, რომ თუ 14 ნოემბერს მოხდა რაღაც შეცდომა, გაუგებრობა, დღეს აღარ მოხდეს, რომ დღეს უნდა ითქვას პირველი და უკანასკნელი სიტყვა, რომელიც დამაკმაყოფილებელი იქნება კავშირის ყველა წევრთათვის, და რომელიც ჩაუყრის საძირკველს კავშირისა და ქვეყნის საერთო საქვეთილდღეო საქმეს.

დღის წესრიგის პირველ რიგში სდგას გამგეობის ახალი არჩევნები. კრების ხსნის ძველი პრეზიდიუმი 14 ნოემბრის საზოგადო კრებზე, რომელიც ახალი კრების მიერ ხელმეორედ იქმნა არჩეული.

თავმჯდომარე **ელბაქიანი** აღნიშნავს, რომ საზოგადო კრების პრეზიდიუმს სხვადასხვა სტამბებიდან მოუვიდა განცხადებები, რომელშიაც გამოსთქვამდენ თავიანთ უკმაყოფილებას და პროტესტს ახლად არჩეულ გამგეობის წინააღმდეგ, ამას ასაბუთებდენ მით, რომ 14 ნოემბერს მომხდარ არჩევნების დროს მოხდა გაუგებრობა, რომ მათ შეცდომით ხმა მისცეს 1-ლის ნაცვლად მე-2 ნომერს, რომ ამნაირად არჩეული გამგეობა ვერ [illegible] მიიღო რა მხედველობაში არჩევნების გარშემო შექმნილი სერიოზული მდგომარეობა, რომელსაც შეიძლებოდა მოყოლოდა კავშირის—დაშლა-დაქუცმაცება, შექმნილ მდგომარეობაში პრეზიდიუმმა საჭიროდ სცნო მოეწვია მეორე საზოგადო კრება, რომელზედაც უნდა მომხდარიყო ახალი არჩევნები გამგეობისა, და რომელიც დამაკმაყოფილებელი იქნებოდა კავშირის ყველა წევრთათვის. ის მოუწოდებს კრებას შეთანხმებულად იმუშაონ ამ ნიადაგზე.

მდივანი კითხულობს პრეზიდიუმის სახელზედ შემოსულ პროტესტების სიას, რომლის შემდეგ იხსნება კამათი არსებით კითხვაზედ.

იაშვილი (კომუნისტი) ლაპარაკობს ახლად არჩეულ გამგეობის პრეზიდიუმის სახელით. წარსულ კრებაზედ გაიმარჯვა ბოლშევიკთა მიმდინარეობამ. მაშასადამე, არჩეული გამგეობა მას კანონიერად მიაჩნია. მაგრამ პროფ. კავშირში, როგორც ეკონ. ორგანიზაციაში არ შეიძლება იყვეს ერთი მიმდინარეობა, ჩვენი სურვილია იყოს მთლიანობა და ჩვენც შევძლებთ ამას. დღეს მუშები უფრო გაჭირვებულნი არიან, ვიდრე სხვა კლასები. პირიქით, ჩვენ უნდა ვიყვნეთ ძლიერნი და უზრუნველყოფილნი. რადგან რევოლიუცია თვით [illegible]არეობს. მომ[illegible] ბით გაუმჯობეს[illegible] რი მდგომარეობა, რომ ეს შეუძლებელი ყოფილიყო, რატომ არ გაუმჯობესდა რუსეთში, ჩვენს მეზობელ ადერბეიჯანში, სადაც ჩვენზედ გაცილებით უარესად ცხოვრობენ. ის ამტკიცებს, რომ თუ საერთოდ არ გაუმჯობესდა თვით სახელმწიფოს ეკონომიური პოლიტიკური მდგომარეობა, გარეშე ამისა შეუძლებელია გაუმჯობესდეს მუშების მდგომარეობაც.

თამაზაშვილი თხოულობს, გადასწყვიტოს შეერთებულმა კრებამ, მოხდეს თუ არა ახალი არჩევნები გამგეობისა, ან გამოხატავს თუ არა არჩეული გამგეობა წევრთა უმრავლესობის ნება-სურვილს. 14 ნოემბერს არჩეული გამგეობა არ შეიძლება იყვეს მთელი მასსის სურვილების გამომხატველი, არ შეიძლება იბატონოს ერთმა მიმდინარეობამ ჩვენი მოწინააღმდეგენი კი არავითარ ანგარიშს არ უწევენ დანარჩენ მასსას. შერეულ გამგეობას შეუძლია მხოლოდ იარსებოს. ბოლშევიკთა უმრავლესობას ჩვენ კავშირში ვერ მივსცემთ საშუალ[illegible]ბას, რადგან არც ერთ კავშირ[illegible] არსებობს ბოლშევიკური გა[illegible] რასაკვირველია ბუნებრი[illegible] თვალის.

*) პრესაშიაც და კერძოთაც ისმოდა საყვედური, რომ ძველმა გამგეობამ საზოგადო კრებაზედ ვერ შესძლო ნათლად გაეშუქებინა თანამედროვე ცხოვრების მძიმე ობიექტიური პირობები, და მასთან სახელმწიფოს პოლიტიკურ-ეკონომიური მდგომარეობა, ურომლისობამ თითქოს ბეჭდავთა საქმის პირველ საზოგადო კრებაზედ გამოიწვია ცნობილ მიმდინარეობათა დამარცხება. ამიტომ საზოგადო კრების პრეზიდიუმის ნებართვით ძველ გამგეობას საჭიროდ მიაჩნია გამოაქვეყნოს ორივე კრების ანგარიში. გამგეობის მოქმედების ანგარიში კი—უკვე იყო დაბეჭდილი გაზეთებში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვიქტორ წულაძე. ამხანაგებო! თუმცა უკვე ორმოცდახუთი წლის კაცი ვარ, მაგრამ, რაც ენა ამოვიდგი, რაც ლაპარაკი დავიწყე, მას შემდეგ მხოლოთ ორი წელიწადია, მანამდი მე მუნჯი ვიყავი. ამიტომ ნუ გაგიკვირდებათ თუ ყოველივე იმის თქმა, რაც გულში მაქვს, რასაც ვფიქრობ, რასაც ვგრძნობ, დალაგებით, მწყობრათ და ლამაზათ ვერ მოვახერხო. შეიძლება ლაპარაკის დროს პირდაპირ საგანს, დასმულ კითხვას ავცდე და დავშორდე, მაგრამ გარწმუნებთ, რომ ჩემი სიტყვით ბოროტათ არ ვისარგებლებ და ვეცდები იგი წრფელი და მუშური დარჩეს. თავშივე ვაცხადებ რა ამას, ვთხოვ საზოგადო კრებას ყური დამიგდოს, მომისმინოს და ხელი არ შემიშალოს. ამასვე ვთხოვ კრების პრეზიდიუმს.

მოწინააღმდეგე ბანაკში, კომუნისტების ბანაკში, მე მყავს ერთი ძველისძველი ამხანაგი, ისტორიული ამხანაგი,—ეს არის ვანო ბოლქვაძე. მე და ის ლადო კეცხოველთან ერთათ, ოცი წლის წინათ, საიდუმლო სტამბაში ვმუშაობდით. იმ დროს ბოლშევიკ მენშევიკობა არ იყო. იყო ერთი მთლიანი პარტია—სოციალ-დემოკრატია. ჩვენც ორივე სოციალ-დემოკრატი ვიყავით. განვლო ხანმა, პარტიაში ორმა მიმდინარეობამ იჩინა თავი, მოხდა რასკოლი და პარტია ორათ გაიყო—ბოლშევიკებათ და მენშევიკებათ. მე და ბოლქვაძემაც ეყრეთ წილი და მე მენშევიკობა მერგო, ბოლქვაძეს ბოლშევიკობა. მას შემდეგ ჩვენ სხვადასხვა გზით მივდივართ სოციალიზმისაკენ. ამის თქმა იმიტომ დამჭირდა, რომ ბევრს ძველს თუ ახლათ გამოჩენილ ბოლშევიკებს ჰგონიათ: მე და ჩემი ამხანაგები თითქოს იმიტომ ვართ მენშევიკები, რომ მთავრობა ჩვენი მენშევიკურია, ჩვენ გვეშინია მათი, ჩვენ ლაქიები და მონები ვართ, ჩვენ მოსყიდულები ვართ და სხვ. არა, ამხანაგებო, ეს ასე არ არის. მე, როგორც მოგახსენეთ, მენშევიკი ვიყავი მაშინაც, როცა ნოე ჟორდანიას სდევნიდენ, როცა ის ციხეში ჰყავდათ გამომწყვდეული, მე მენშევიკი ვარ დღესაც, როდესაც ის მთავრობის თავმჯდომარეა, მე მშიერი ვიყავი მაშინაც და მშიერი ვარ დღესაც. მაშასადამე არავითარ შიშს, არავითარ მოსყიდვას ადგილი არ ჰქონია და არცა აქვს. მე თუ მენშევიკი ვარ, იმიტომ ვარ მენშევიკი, რომ მე მრწამს, მე ღრმათ ვარ დარწმუნებული, რომ ის გზა, რომელზედაც მე ვდგევარ, უფრო პირდაპირი, უფრო მოკლე და უფრო ნაკლებ მსხვერპლიანია, ვიდრე ბოლშევიკების გზა.

ეხლა მე მინდა პასუხი გავცე ამხ. ბოლქვაძეს. მან, როცა გამგეობისაგან წარმოდგენილ ანგარიშს შეეხო, სხვათა შორის სთქვა: როცა სტარიფო პალატა დაარსდა, მიზნად ის ჰქონდა დასახული, რომ თუ მუშათა მდგომარეობას ვერ გააუმჯობესებდა ერთ დონეზე მაინც უნდა შეეჩერებინა და გაუარესების ადგილი არ უნდა ჰქონოდა. ნამდვილად კი ჩვენი მდგომარეობა დღეს ორჯერ და ორმოცჯერ უარესია, ვიდრე მისი დაარსების წინ იყო. მე ვეთანხმები ამხ. ბოლქვაძეს იმაში, რომ ჩვენ დღეს გაცილებით უარეს პირობებში ვართ, ვიდრე სტარიფო პალატის დაარსების წინ ვიყავით, მაგრამ ვეკითხები მას, განა ამაში სტარიფო პალატას მიუძღვის რაიმე დანაშაული? განა მას ეჭვი შეაქვს იმაში, რომ ამ ორგანოში მომუშავე ჩვენს ამხანაგებს თავის დაპირების სისრულეში მოყვანა არ უნდოდა? არა, ამხ. ვანო, რაც უნდა ეცადოს, ვერ დაამტკიცებს. მაშასადამე, თუ სტარიფო პალატამ თავისი დაპირება ვერ შეასრულა, ეს აიხსნება იმ ობიექტიური პირობებით, რომელშიაც დღეს ჩვენი ქვეყანა იმყოფება და არა იმით, რომ მას ჩვენი მოტყუება ჰქონდა მიზნად. რა დასკვნა უნდა გამოვიყვანოთ აქედან? აშკარაა ის, რომ ბოლშევიკები რომ მოექცენ ჩვენს ქვეყანას სათავეში, მათაც იგივე ობიექტიური პირობები გადაეღობება წინ და ვერც ერთ თავის დაპირებას ვერ განახორციელებენ, როგორც ეს ვერ განახორციელეს რუსეთში.

შემდეგ ამხ. ბოლქვაძემ სთქვა: თუმცა დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ვცხოვრობთ და სახელმწიფოს სათავეში სოციალისტური მთავრობა უდგია, მაგრამ ჩვენ, მუშები, შიმშილით სულსა ვლაფავთ, ხოლო ჩვენი ხაზეინები კი ფუფუნებაში ცხოვრობენ, სახლებს იძენენ და მილიონერები ხდებიანო. ამაზე აი რა უნდა მოვახსენო ვანოს: დემოკრატიული რესპუბლიკა არ ნიშნავს ეკონომიურ, ქონებრივ თანასწორობას. ჩვენი მთავრობა არ დაგვპირებია მუშებს, ეხლავე მოგსპობ ყოველივე უსამართლობას და სამოთხეს დავამყარებო, ამას რუსეთში ჰპირდებოდა ბოლშევიკები მუშებს, მაგრამ ჩვენ ვიცით როგორი სამოთხეც არის რუსეთში. დემოკრატიული რესპუბლიკა ეს უპირველეს ყოვლისა პოლიტიკური თავისუფლებაა: ის გულისხმობს კრების თავისუფლებას და ეს თავისუფლება რომ ჩვენ გვაქვს, ამას დღევანდელი ჩვენი კრება ამტკიცებს, ის გულისხმობს სიტყვის თავისუფლებას და ისიც რომ გვაქვს, ამის საბუთიც დღევანდელი ჩვენი კრებაა და აქ წარმოთქმული სიტყვები, ის გულისხმობს კავშირების თავისუფლებას და ამის ცოცხალი ფაქტიც ჩვენი კავშირი, ბეჭდვითი საქმის კავშირი არის, ის გულისხმობს ბეჭდვის თავისუფლებას და თუ როგორი უსაზღვრო თავისუფლებაა ამ მხრივ ჩვენს რესპუბლიკაში, ამას ეხლავე თქვენი გაზეთიდან „ახალი კომუნისტიდან" დაგიმტკიცებთ. კითხულობს „კომუნისტს", მაგრამ კომუნისტების სკამებიდან მას ხელს უშლიან და ისიც იძულებულია სიტყვა შეწყვიტოს.

(დასასრული იქნება)

[illegible]დან,
თუ ეს [illegible]
სრულებს,
ასე მოიქცენ

კულტურული მუშაობა ჯარში და გვარდიაში

მეხანგრეთა ათასეული. 23 ნოემბერს ათასეულის თეატრში, ათასეულის არსებობის სამი წლის თავის აღსანიშნავად გაიმართა სადღესასწაულო საღამო, რეჟისორ სოკრატ სულთანიშვილის და იმავე ათასეულის კულტურულ საქმეების ინსტრუქტორის—ლეიტენანტ ხანანაშვილის ხელმძღვანელობით. ქ-ნი რჩეულოვისა და მალაროსკარელის, ამავე ათასეულის ლეიტენანტ ჯაქიასა და სცენის მოყვარე ჯარის კაცების მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნა ვოდევილები: „ადვოკატთან" და „საღამოს ერთი ცხვირი ხერია".

ფარდის ახდის წინ ლეიტ. ხანანაშვილმა მოკლე სიტყვით დაახასიათა მესანგრეთა ათასეულის დიადი ღვაწლი სამშობლოსა და დამოუკიდებლობის დაცვაში და უსურვა მას ენერგიული მუშაობა რესპუბლიკის საკეთილდღეოთ. წარმოდგენებს მოჰყვა დივერტისმენტი; წაკითხული იქნა ლექსები და სცენები; შემდეგ მომღერალთა გუნდმა ჯარისკაც მიშა სულთანიშვილის ლოტბარობით შეასრულა რამოდენიმე სიმღერა.

სიმღერების შემდეგ ჯარის კაცებისგე სიმებიანმა ორკესტრმა შეასრულა რამოდენიმე ნომერი: ანტრაქტებში უკრავდა ათასეულის ორკესტრი; იყო თამაში—ევროპიული და აზიური.

არ შეიძლება არ აღვნიშნო ერთი გარემოება; როცა ვკითხულობთ გაზეთებში განცხადებას, რომ ამა და ამ ათასეულის თეატრში ოფიცრების და ჯარისკაცების მონაწილეობით წარმოდგენა იდგმება,—გული სიხარულით ივსება იმის გამო, რომ მეფის ჯალათების მიერ ოფიცერსა და ჯარის კაცს შორის შექმნილი უფსკრული თანდათან სწორდება. მაგრამ საუბედუროთ, ასე არ არის, ჩვენ ათასეულში; ჩვენი ოფიცრები რაღაც განმაცალკევებელ, გამთიშველ ფსიხოლოგიის შეუპყრია, რის ნაყოფიც ის არის, რომ აქამდე არცერთ მათგანს არ მოუვლია აზრათ ჯარისკაცებთან ერთად მუშაობა კულტურულ სფეროში. თუ არ მივიღებთ მხედველობაში გამონაკლისს—ლეიტ. ხანანაშვილის ენერგიულ და დაუღალავ მუშაობის სახით.

ამ დღეს კი ჩვენ პირველად ვიხილეთ სცენაზე ოფიცერი ჯარის კაცთან ერთად, რაც მეტათ სასიხარულო მოვლენათ უნდა ჩაითვალოს.

ჯარის კაცი და ოფიცერი ორივე მოქალაქეა, ორივე ერთის მიზნით გამსჭვალული—სამშობლოს დაცვა გარეშე მტრებისაგან. ამისთვის კი აუცილებელია შეერთება, შეკავშირება და ერთსულოვანი მუშაობა.

ე—ლი.

სიმართლის აღსადგენათ

(წერილი რედაქციის მიმართ).

„ახალი კომუნისტის" 103 №-ში მოთავსებულია ვინმე ბარონის წერილი რკინის გზის სასურსათო კომიტეტის და ცენტრალური გამგეობის მოქმედების შესახებ. სხვათა შორის, წერილში ბ. ბარონი ეხება გამგეობის და კომიტეტის წევრების მიერ ყველის და კარაქის ყიდვას.

მოვალეთ ვრაცხ თავს ამ საქმის გარშემო გაუგებრობის გასაფანტავათ სიმართლე აღვადგინო.

მარსის პირველ რიცხვებში სასურსათო კომიტეტის და ცენტრალურ გამგეობის ზოგიერთ წევრების მიერ დავალება მქონდა ბაკურიანში მეყიდა მათთვის კერძოთ ყველი და ერბო. გამგეობის წევრების სია და ფული გირავნქა ერბოსთვის 100 მ. და ყველისთვის 25 მ. გადმომცა გამგეობის წევრმა ამხ. სიხარულიძემ. მე შევიძინე ერბო და ყველი არა მარტო კერძო პირებისათვის, არამედ სასურსათო კომიტეტისთვისაც, კოოპერატივებში გასასყიდათ. შეძენილი ყველი და ერბო გადმოვაგზავნე მე-14 საწყობში, ფაკტურა № 424 და 1873. ხოლო ჩემს მიერ ცნობების მიწოდებამდე იმის შესახებ, რომ ამ ერბო და ყველში ნაწილი ეკუთვნოდა კერძო პირებს,—სასურსათო კომიტეტმა ეს საქონელი გაყიდა მაღაზიებში საერთო წესით.

ამასთანავე უნდა აღვნიშნო, რომ ასეთი დავალება მე მქონდა, როგორც შემყიდველ ბიუროს გამგეს, არა მარტო გამგეობის და კომიტეტის წევრებიდან, არამედ სხვა მოსამსახურეებიდანაც, მაგალითისთვის შემიძლია ბ. ბარონს დავუსახელო ბუხჰალტერი მამინეიშვილი, ალბათ ის იცნობს მას, რომელსაც მისი მოანგარიშის,—მალჩაგინის ხელით, თანახმათ მისი დავალებისა, გამოვუგზავნე 18 გ. ყველი—35 მან. გირავნქა.

ლადო აბაშიძე.

პროფესიონალურ კავშირებში

პროფ. კავშირთა საბჭოს სეკრეტარიატში

პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს სეკრეტარიატმა თავის 2 დეკემბრის სხდომაზე სავაჭრო-სამრეწველო პალატის მოსამსახურეთა კავშირის გამგეობისა და „ცეკავშირი"-ს მოსამსახურეების შინაურ კომიტეტს შორის ატეხილ უთანხმოების შესახებ გამოიტანა პრინციპიალური გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ პროფესიონალურ ცხოვრების ყოველგვარ შემთხვევებში შინაური კომიტეტები ემორჩილებიან კავშირის გამგეობის გადაწყვეტილებას. საკითხი; ხსენებულ კონფლიქტის შესახებ კი, გასაცნობათ გადაეცა სოციალურ კომისიას, რომელშიაც შედიან: ჩხენკელი, დომბროვსკინიძე და საფარიანი.

უმუშევარ მეშუხიკეთა შესახებ. ორკესტრის მუსიკოსთა პროფ. კავშირმა შუამდგომლობა აღძრა სეკრეტარიატის წინაშე, რათა უკანასკნელმა შუამდგომლობა აღძრას იმის შესახებ, რომ იმ მუსიკოსებს, რომელნიც კლუბებისა და რესტორანების გამო სამუშაოს გარეშე დარჩენ, ნება მიეცეთ დაუკრან იმ კლუბებსა და რესტორანებში, რომელთაც ნება აქვთ მუშაობის და რომელნიც მოისურვებენ რესტორანებში ორკესტრის მოწყობას. გაარჩია რა ეს საკითხი, სეკრეტარიატმა თავის მხრით უხერხულად სცნო სთხოვოს მთავრობას გააუქმოს თავისი განკარგულება კლუბებსა და რესტორანების ორკესტრის შესახებ. ამასთანავე ერთად სცნო რა აუცილებლათ დახმარება იმ უმუშევრათ დარჩენილ მუშებისა, რომელნიც უსახსროთ დარჩენ კლუბებისა და რესტორანების დახურვის გამო, სეკრეტარიატმა მიანდო პრეზიდიუმს შეიმუშაოს საკითხი იმის შესახებ, თუ რა საშუალებებით შეუმსუბუქონ მათ მდგომარეობა.

ბეჭდვითი საქმეზე მომუშავეთა კავშირში. ხსენებულ კავშირის გამგეობამ შემდეგი მოწერილობა დაუგზავნა ყველა ავტონომიურ კომისიებს: უკანასკნელ ხანებში სამუშაოზე მუშათა არ გამოცხადებამ მასიური ხასიათი მიიღო. გარდა ამისა, რომ ასეთი დაუშვებელი მოვლენა დიდ ზარალს აყენებს წარმოებას სამუშაოს ნორმალურ მსვლელობას, რომელთა განვითარებაში დაინტერესებული არიან ყველა მუშები, ეს ძლიერ ცუდათ მოქმედებს თვით მუშებზე, განსაკუთრებით გაზეთების ამწყობებზე, რომელნიც შრომის პირობის მიხედვით იძულებულნი არიან შეასრულონ სამუშაოზე არ გამოცხადებულ ამხანაგების სამუშაო და რომელნიც, ასეთ მოვლენის წინააღმდეგ ბრძოლის სურვილით ხშირათ მიმართავენ დაუშვებელ ზომებს—დამნაშავე ამხანაგების დაჯარიმებას.

გამგეობა, სთვლის რა სასურველათ ბოლო მოეღოს ასეთ მოვლენებს და კატეგორიულათ უარყოფს რა ჯარიმის სისტემას, ადგენს: წინადადება მიეცეთ ყველა ავტონომიურ კომისიებს მათი პასუხისმგებლობის ქვეშ, სასტიკი თვალყური ადევნონ სამუშაოზე მუშათა გამოუცხადებლობას და დაუყონებლივ აცნობოს გამგეობას ისეთ შემთხვევებზე, როცა მუშა არასაპატიო მიზეზით არ მოვა სამუშაოზე. გამგეობა აწარმოებს სამუშაოზე არ გამოცხადებულ მუშათა რეგისტრაციას და ამ სიას გამოაკრავს კავშირში, სადაც მათ მიეცემათ გაფრთხილება, რომ მეორე შემთხვევის დროს მისი გვარი გამოქვეყნებულ იქნება მუშათა პრესაში, ხოლო მესამეჯერ გამორიცხული კავშირიდან.

გაცნობებთ რა ამას, გამგეობის პრეზიდიუმი სთხოვს ავტონომიურ კომისიას აცნობოთ ამის შესახებ ყველა მუშებს.

ს.-დ. პარტიაში

ბორჯომი. 15 ნოემბერს შესდგა ს. ს. დ. მ. პარტიის ბორჯომის რაიონის კომიტეტის კრება. ორგანიზაციების წარმომადგენლების მოხსენებებიდან გამოირკვა, რომ როგორც მასსაში, ისე ორგანიზაციაში დიდი უკმაყოფილებაა სურსათის და პურის სიძვირის გამო და რომ მუშა-მოსამსახურეებს არ ეძლევათ ნორმალურათ თავიანთი პურის ულუფა მუშათა მაგიდიდან. მდგომარეობის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. მ. ახალაძე. აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ კრებამ დაადგინა: 1) გაემართოს ხალხში აგიტაცია-პროპაგანდის საშუალებით დღევანდელი სასურსათო და ეკონომიური მდგომარეობის; 2) ეთხოვოს გორის სამაზრო კომიტეტს, რომ შეატყობინოს ს. ს. დ. მ. პ. ცენტრალურ კომიტეტს, რათა მან მოახდინოს ზეგავლენა ვისზედაც ჯერ არს, ამ არანორმალურ მდგომარეობის მოსპობის მიზნით, რომ სურსათ-სანოვაგის მიწოდება სისტემატიურად ხდებოდეს.

ამის შემდეგ კრებამ მოისმინა განცხადებები და გამოიტანა შემდეგი დადგენილებები: მიეწეროს ქალაქის თვითმართველობას, რათა იქნას მიღებული სასწრაფო ზომები, რომ მუშათა უბანში გამოსწორებული იქნეს სკოლის მდგომარეობა; მიეწეროს წლევერის ქვეკოლექტივს თანახმათ კოლექტივის საქმე; მიეწეროს ადგილობრივ თემის გამგეობას, რათა მოგვაწოდოს დაწვრილებითი ცნობები იმის შესახებ, თუ რომელ რაიონში შეიძლება გადასახლება, სად არის თავისუფალი ადგილები, რა პირობებია ამისათვის და რა დროს შეიძლება გადასახლება, რადგანაც გადასახლების მსურველები ბევრი არიან.

ქ. ჯინჯაძე.

ზემო გომი. (ქართლი) გიორგობისთვის 14 შესდგა მორიგი კრება ზემო-გომის სათემოს ს.-დ. ცენტრალური კოლექტივისა ამხ. ვ. ესვანჯიას თავმჯდომარეობით.

დღის წესრიგში იდგა: მომენტი და „სხივი".

პირველ საკითხის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. ესვანჯიამ, რომელიც ეხება ოსმალეთის თავდასხმით სომხეთში შექმნილ მდგომარეობას და იმ საშიშროებას, რომელიც მოელის ჩვენს სამშობლოს.

მოხსენების შემდეგ მიღებულ იქნა რეზოლიუცია, რომელშიაც აღნიშნულია რომ ჩვენი პარტია ყოველგვარ დახმარებას აღმოუჩენს მთავრობას, მოსალოდნელ საფრთხის თავიდან ასაშორებლათ.

მეორე საკითხის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. ქ. ლომიძემ, მომხსენებელი ეხება გაზ. „სხივის" პოზიციას. აღნიშნავს იმ იჭვიანობას, რასაც მუშათა წრეებში იწვევს ამ ორგანოს არსებობა და იმედოვნებს, რომ ის ამხანაგები, რომლებიც მეთაურობენ ჩვენი ქვეყნის საქმეს, მოახერხებენ „ერთობისა" და „სხივის" შერიგებას, რითაც საშუალება მოესპობა მუშის გულში იჭვიანობის ზრდას.

ამავე საგანზე ილაპარაკეს ამხ. მოძარელმა და მეფარიშვილმა.

აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ კრებამ მიიღო შესაფერი რეზოლიუცია, სადაც კრებამ სასურველად სცნო „სხივის" „ერთობასთან" შეერთება.

სარდალი.

მუშათა შორის

საბოტაჟი.

ბადელხანოვის აქც. საზ. ფაბრიკა ქარხნების მუშათა პროფ. კავშირმა დიდი ხანია გამოაქვეყნა გაზეთ „ერთობის" ფურცლებზე, რომ ამ საზოგადოების შემთხვევითი ბატონ-პატრონებმა ეს ვეებერთელა და ლამაზად მოწყობილი ფაბრიკა-ქარხნული წარმოება საბოტაჟის და სპეკულიაციის ასპარეზად გადააქციეს.

დღეს, როდესაც ჯერ კიდევ შეუსვენებელი რესპუბლიკის საზღვრები მოითხოვს აუარებელ დამცველთ და მომენტი ავალებს ყველა თავისუფლების და საკუთარი ოჯახის მოტრფიალე მუშას და მოქალაქეს გაასკეცებული ყურადღებით და შრომით უზრუნველყონ სიმშილისაგან და სიცივისაგან ფრონტებზე მყოფი ამხანაგები, აქ, აღნიშნულ წარმოებაში, რომელიც ერთად-ერთი წყაროა ჯარისა და გვარდიის ჩაცმა-დახურვისა და სამხედრო საჭიროების საგნების დამზადებაში, საბოტაჟი აღმოაჩინეს. ამის გამო შინაგან საქ. სამინისტროს განკარგულებით დატუსაღებულ იქნა აღნიშნულ საზოგადოების უფროსი დირექტორი ქ. გ. ტერ არუთინიანი.

პროფ. კავშირის გამგეობამ იქონია მსჯელობა ამ ფაქტის შესახებ და დაადგინა: თავის მხრით პროფ. კავშირმა სასტიკი თვალყური ადევნოს სამხედრო საჭიროების საგნების საჩქაროთ დამზადებას, რათა რაიმე უბრალო მიზეზით ან განზრახვით, არავინ მიეცეს ჩქარ საქმიანობას დაბრკოლება. ხოლო დირექტორ-საბოტაჟნიკის წინააღმდეგ კავშირი ერთხმად გამოსთქვამს უზომო გულისწყრომა აღშფოთებას და მოითხოვს: იმ დროს, როდესაც რესპუბლიკის თავდაცვის სამსხვერპლოზე იგზვნება საუკეთესო ამხანაგების ათასეულები და ჩვენ კი აქ, სახელმწიფოს საფრთხის თავიდან ასაშორებლათ ვითმენთ შიმშილს და სიცივეს, სამხედრო საქმის საბოტაჟნიკი ჭეშმარიტად უნდა ჩაითვალოს სახელმწიფოს მოღალატეთ, დაუყონებლივ გაძევებულ უნდა იქნეს როგორც წარმოებიდან, აგრეთვე რესპუბლიკის ტერიტორიიდან.

კავშირი აღნიშნავს აგრეთვე, რომ მას შემდეგ, რაც აქაურ წარმოებაზე დაინიშნა სამხედრო უწყების კონტროლი, ზოგიერთმა ადმინისტრატორებმა და კერძოდ ზემოდ აღნიშნულ დირექტორმა ბ-ნმა ქ. გ. ტერ-არუთინიანმა პროვოკატორული მუშაობაც სცადეს მუშებში ამ ბოლო დროს.

ის, ვინც გუშინ უმნიშვნელო მოთხოვნილებაზედაც წარმოების დაკეტვით გვემუქრებოდენ, ვინაც გუშინ ფრონტზე მიმავალ მუშა-გვარდიელებს თავისივე გაკეთებული სამი ცალი ყაბალახიც არ მიჰყიდა შეღავათიან ფასებში და ამით გული მოუხარშა ბრძოლის ველზე მიმავალ ამხანაგებს,—დღეს უსირცხვილოდ გამოდის და თავს იკატუნებს: „ჩვენ ხელ ფეხი შეგვიკრეს, თორემ მუშებს ყველაფერით დავაკმაყოფილებდითო".

ასეთი მოქმედება, კავშირის აზრით, არის დაცინვა მუშების მდგომარეობაზე და ნამდვილი პროვოკაცია თანამედროვე მომენტში, რისთვისაც პროფ. კავშირი ენერგიულ გაფრთხილებას აძლევს გარდა დირექტორისა ყველა, მის თანამოაზრე არა მკითხე დღევანდელ ქირისუფლებს, რათა თავი შეიკავონ ასეთი პროვოკატორული გულ შემატკივრობისაგან, სანამ თვითონ მუშები დასდებენ ასეთი მოღვაწეობისათვის შესაფერ მსჯავრს.

კავშირის მდივანი დ. ბუაჩიძე.

პროვინცია

ქ. სურამი. დიდი თოვლი მოვიდა, რომელსაც თან მოჰყვა სასტიკი ყინვები.

როგორც სხვა პროვინციებში,—ისე სურამშიაც მლომად დათარეშობდენ ჩარჩ-სპეკულიანტები, რომელნიც სურსათ-სანოვაგეს საშინლად აძვირებდენ.

ამ ჟამად მათი თარეში ცოტათი შენელებულ იქნა.

აგერ რამდენიმე ხანია, რაც ქალ. სურამში არ დადგმულა არც ერთი წარმოდგენა. მიზეზი ამისა არის ერთის მხრივ ადგილობრივ თეატრის მოუწყობლობა, გაუთბობლობა და ადგილობრივ ინტელიგენტურ ძალების დაუდევრობა. ამის გამო სურამი მყუდროებას შთუვანთქავს. არ არის კულტურული მუშაობა და სხვ.

ი. გაგოშიძე.

ფოთი. 11 ნოემბერს, ადგილობრივ თეატრ „კომეტა"-ში ცნობილმა მოხეტიალე მუსიკოსმა—ილიკო ქურხულმა გამართა ლექცია—კონცერტი ორი განყოფილებით. პირველ განყოფილებაში წაკითხული იქნა ლექცია. თავის ლექციაში მან აღნიშნა მუსიკალური ხელოვნების დიდებით აღმზრდელობითი და უარყოფითი მნიშვნელობა. მომხსენებელი მდაბიო ენით ლაპარაკობდა; შემდეგ დეკლარაციით, ტირილით და მღერით წაიკითხა გ. ქუჩიშვილის მოთხრობა „მომღერალი" და თავისი საკუთარი ესკიზი „ორი არდანი". მეორე განყოფილებაში მან დაუკრა სკრიპკაზე ქართული ჰანგი, ფრანგული ელეგია, ნანა ნორვეგიული, ერევარიე ბელგიული, სერენადო გერმანული, დუდუკი და ქართული ჰანგი; წაიკითხა ლექსები გ. ქუჩიშვილისა: ახსნა-განმარტებით, რითაც ძლიერ დააინტერესა დამსწრე საზოგადოება. უნდა აღვნიშნოთ, რომ ამდენი საზოგადოება დიდი ხანია არ გვინახავს ჩვენი თეატრის დარბაზში, რაც მოწმობს ხალხის გამოფხიზლებას, ვუსურვოთ რომ ასეთივე ყურადღებით მოეპყრობოდენ ისინი მომავალშიაც ხელოვნებას.

მარნილი.

ღია წერილი

ქუთაისის მაზრის მასწავლებელთა კავშირისადმი.

ქუთაისის სამაზრო ერობის გამგეობამ თხოვნისამებრ ჩემისა მე დამნიშნა მასწავლებლად ქვედა ჰოკნარის სკოლაში 30 სექტემბერს ამა მიმდინარე წლისა, № 13115, არ გასულა ხუთი დღე,—მე ისევ გამომნიშნა და მამცნო წერილით 4 ოკტომბერს ამავე წლისა (№ 13.403) თქვენ დანიშნული ხართ კანდიდატათ და არა მასწავლებლათო. თქვენს მაგიერ დაინიშნულია თამარა ხითარობის ასული და სხ. ამნაირად მე, ორმოცი წლის დამსახურებული მასწავლებელი, დავრჩი გარიყული ლუკმის ამარაზე. რომელი მოსაზრებით იქნა გამგეობამ ეს განკარგულება, მე არ ვუწყი, ამიტომ მოგმართავთ მასწავლებელთა კავშირს, რათა იქონიოთ ამ საქმის შესახებ ჯეროვანი მსჯელობა.

მასწავლებელი ლეონტი ჯაში.

პარტიული ფონდი*)

„მივხედოთ პარტიას, გაუფრთხილდეთ პარტიასო"—მოგვიწოდებს ცენტრალურ კომიტეტის წევრი და სახალხო გვარდიის ბელადი—ვალიკო ჯუღელი.

გაუმარჯოს რკინის ფონდს, გაუმარჯოს სოც.-დემოკრატიას!

ჩემის მხრით გახლებთ მცირე წვლილს 1000 მანეთს.

მოხეტიალე რაჭველი.

—

სავსებით ვიზიარებთ ამხ. ჯუღელის მოწოდებას და ჩვენი მხრით ამ ჟამათ პარტიის ფონდში შემოგვაქვს ჩვენი მცირე წვლილი: ნ. ხომერიკისაგან—2 ათასი მ., ბ. თევზაძისგან 1000 მ.

*) ამ წერილებთან ერთად რედაქციამ მიიღო 4000 მან.

რედაქტორი [illegible]

განცხადებანი

კბილის ექიმი.
ნიკოლოზ თეიმურაზის ძე
ხორავა
იღებს კბილით ავადმყოფებს ყოველ დღე გარდა კვირა უქმე დღეებისა დილის 10—2 საათამდე, საღამოობით 4—7 საათამდე ვერის დაღმართი (ოლღას ქ. კუთხეზე) სახლი № 1. მელიქ-აზარიანცისა, ბ. ნ. № 20. (5 იან.)

სპეციალისტი მასწავლებლები
ამზადებენ ქართულ და რუსულ საშვალო სასწავლებლის ყველა კლასებისათვის. მიხეილის ქუჩა № 124. მიღება 3—6 ს. (3108—1—1)

ექიმი **ა. დ. კეკელია**
სპეციალურად: სიფილისი (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული და კანის სნეულებანი. ავადმყოფების მიღება: ყოველ დღე დილის 9—11 ს. და საღ. 5—7 ს. მისამართი: მიხეილის პრ. № 116, სასტუმრო „ნოვ" [illegible]. ტელეფონი 14—28. 3 იანვ.

ქალი ექიმი
მარიამ ლუკას ასული
თოფურიძე პანიევი
იღებს საბებიო და ქალის სნეულებიან ავათმყოფებს ყოველ დღე საღამოს 4—6 საათ. ველიამინოვის ქ. № 10, ტელეფ. 12—66. (2 იანვ.)

ს[illegible]ლო
სპეც[illegible], საშარდე ორგანოების, სიფილისით და კანის სნეულებით ავადმყოფთათვის
ექიმი
ე. მ. მძინარიშვილისა
შეშხაპუნება „606" და „914".
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე 9—2 ს. და საღ. 4—8 ს. მისამართი—კუთხე პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპექტისა და კირკის (კიროჩნი) ქუჩ. № 22. ტელეფ. 10—87. (28 დეკ.)

ექიმი
ი. ვ. ხანდამოვი
სპეციალურად სიფილისი („914" და „606" შეშხაპუნება) კანის, ვენერიულის და საშარდო-სასქესო ავათმყოფობანი ავათმყოფების მიღება დღის 12—2 ს. და საღამოს 6—8 ს. საპიორის ქ. № 35 სამინისტროთა შენობის ახლო (ყოფილი კადეტთა კორპუსი). (1 იანვ.)

ქ. გ. ჰართანოვი
სპეციალურად კანისა და ვენერიულ სნეულება (სიფილისი „606" და „914" შეშხაპუნება). მიღება: დილით 8—9 საათ. საღ. 5—7 საათ. ქალები 2—3 ს. სურამის ქ. № 9, ვაგზლის ქუჩის კუთხე [illegible] პირდაპირ. (23—დეკ.)

ექიმი
ა. ს. ვადაჭკორია
იღებს ქალისა და შინაგან სნეულებიან ავათმყოფებს დილ. 12—2 ს. საღამოს 4—6 ს. ოლღას ქუჩა № 35. (18—დეკ.)

ექიმი **მ. ა. შაფრანი**
სპეციალურად სიფილისი და [illegible] (შეშხაპუნება „606" და „914") ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე ორგანოების სნეულებანი. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 8—11 და საღამოს 5—8 საათამდე. ქალების 4—5 [illegible] (21 დეკ.)

ექიმი
ა. ლევენშტეინი
შინაგანი და ნერვიული ავადმყოფობანი (სპეც. ფილტვების, გულის და კუჭ-ნაწლევების ავადმყ.) რენტგენის და ელექტრონული კაბინეტი. კრილოვის ქ. სახ. № 5, გოკიელოვისა, ბინა № 3, მიღება დილის 11—12 საათ. და საღ. 4—7 საათ. ტელეფონი 12—46. 12—დეკ.

ექიმი
ნიკოლოზ მახვილაძე
განაახლა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთა მიღება ყოველ დღე საღამოს 4—6 საათამდე. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11, ზემელის აფთიაქის მახლობლად. ტრამვაი № 1, 2, 5 და 9 (3—დეკ.)

ექიმი
[illegible]. ოქროპირიძე
იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდე. [illegible] ქ. № 52, [illegible]

დოქტორი მედიცინისა
ვ. პ. მოსეშვილი
დაბრუნდა თფილისში და განაახლა შინაგან ორგანოთა და ნერვების სნეულებით ავადმყოფების მიღება საღამოს 4—8 საათამდე. გიორგის ქუჩა, № 5, ალექსანდრეს ბაღთან ქვაშვეთის ეკლესიის ახლოს. (4—დეკ.)

ექიმი
ი. ა. ტერ-ავაკუმოვი
გადავიდა კირკის ქუჩაზე № 49, მიხეილის პრ № 23 ვარანცოვის ძეგლის ახლოს და განაახლა ავადმყოფების მიღება. სპეციალურად სიფილისი, ვენერიული (მწვავე და ხრონიკული ტრიპერი) და კანის ავათმყ. „606" და 914" შეშხაპუნება. მიღება დილის 11—12 საათ. საღამოს 6—8. ქალების საღამოს 5—6 საათ. (13 დეკ.)

ქირურგიული და ქალთა სნეულების
სააავათმყოფო
სამშობიარო განყოფილებით ექიმის
გოკიელისა
პლეხანოვის (მიხეილის) პროსპ. № 141, პრ. აქტორ „აპოლონ" მახლობლად ტელეფ. № 5—97 დასაწოლ ავათმყოფებს და ფეხმძიმე ქალებს იღებენ ყოველ დროს სრული პანსიონით. (28—დეკ.)

მედიცინის დოქტორი
ა. ა. მონსე
განაახლა მიღება ნერვიულ და შინაგან სნეულ[illegible] ავადმყოფთა ბავშვების და დიდების. ელექტრო-რენტგენის კაბინეტი გიპნოზი. მიღება: დილის $10\frac{1}{2}$—1 საათამდე, საღამოს 6—7 ს. კვირა დღის გარდა. მიხეილის პრ. № 111. ტელეფონი 13—42 (3—დეკ.)

ექიმი
რეზო მაჩაბელი
კანისა და ვენერიული სნეულებანი (წამლობა ახალი და ძველი სუსუნატის) სიფილისი (606—914 შეშხაპუნება) ავადმყოფებს იღებს კაცებს 9—11 ს. დილ. და 6—8 ს. საღ. ქალებს 11—12 ს. დღის. მოსკოვის ქუჩა № 4, ზემელის აფთიაქის პირდაპირ. 12—დეკ.

ექიმი
ნ. ა. არუთინოვი
სპეციალურად სიფილისი (606 და 914) ვენერიული (ტრიპერი), სქესობრივი უძლურება [illegible] (საშარდე მილის). ახალი-ბებუთოვის ქ. № 3. სასახლეს უკან, პეტრე დიდის ქ. ზევით. (პარალელურად). მიღება დილით 10 11 ნახ. ს საღ. 5 7 საათამდე. 13—დეკ.)

დოქტორი
გ. გ. მეგრაბიანცი
შინაგანი ავადმყოფობა—ჰლექი და გულისა. იღებს ახალს რენტგენ-ელექტრო კაბინეტში. გამოკვლევა და წამლობა სხივებით. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფ. 7—92, მიღება ყოველ დღე 9—12 ს. და საღამოს 6—8 საათამდე. 11 დეკ.

კბილის ექიმი
ე. ტ. ლორის-მელიქოვი ჯიბლაძისა
ღებულობს კბილის ტკივილით ავათმყოფებს საღამოს 4—6 საათამდე, ანასტასიევის ქუჩა № 13, ტელეფონი 3—63

სამკურნალო
ელექტრონის, რენტგენის და სინათლის
მიხეილ ბედევანიშვილისა
დილისით 12—2 საათ., საღ. 6—8 საათ. არის სამკურნალო [illegible]ნოვის ქ., 26, ტელეფ. [illegible]

[illegible]კრულების შესრულებაზე, [illegible]ვან ანტანტა მოითხოვს; მაგრამ ეს არ არის ყველაფერი. ჩვენ ვაახლებთ